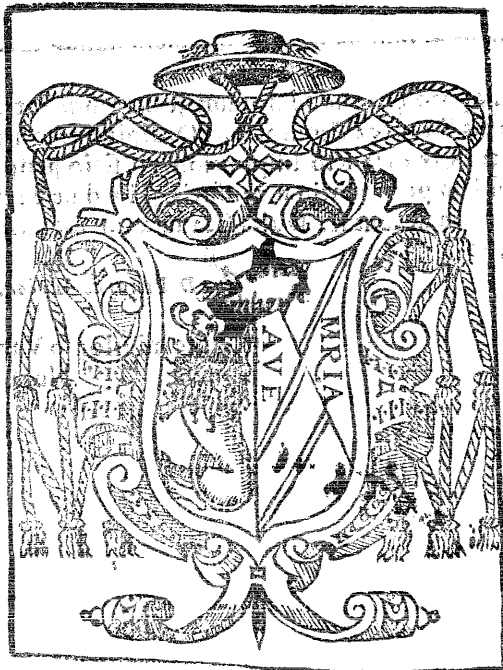

S E R M O N E S
 HABITI PRO CALENDAS
 IN INSIGNI ECCLESIA GRANA-
 tensi, annis à Natiuitate Dñi. 1607. & 1610.

PER LICENCIATVM BARTHOLOMEVM
 de Alcaraz Clauiso.

PRAECLARISSIMO, ET REVERENDISSIMO
 Principi D. D. Fr. Petro Gopzalez à Mendoza, Granatensi Ar-
 chiepiscopo meritissimo. D.

Cum licencia, Granata apud Viduã Sebastiani de Mira. 1611.

Hæc duæ enarrationes in vigilia Natiuitatis Saluatoris nostri pu-
blice declamatas coram illis Reverendissimis Domi-
nis Archiepiscopis D. Petro de Castro à Quilones, & D. Fr. Petro Gar-
zalez à Andaxi, & in presencia Capituli huius alme Ecclesie Grana-
tensis vocalitius inspecti; quarum doctrina, adeo consona est fidei Catho-
lica, & Patribus orthodoxis, ut prelo mandari possint: nec enim in eis
lateat quicquid dissonum fidei nec moribus, nec disciplinae fidelium; quarum
auctor in dicendo & ter se loquendo manifestat ingenij sui vires. In
quarum filium propria manu subscripsi, in Dni Francisci Granatensis.
16. mensis Ianuarij. anno 1611.

Fr. Ioannes Ramirez.

VISA approbatione admodum Reverendî Patris Fr.
Ioannis Ramirez Provincialis Ordinis Seraphici Pa-
tris Francisci, & in sancto Inquisitionis officio propositio-
num ad fidem pertinentium censoris. Hæc duæ declama-
tiones typis mandentur. Datis Granatæ 19. mensis Ianua-
rij. Anni 1611.

Ante mi D. Petrus de Molina.

Ante mi Alonso Vazquez
Notario.

PRÆCLARISSIMO, ET REVE-

rendissimo D. Domino meo. D. Fr. Petro Gen-
zalez á Mendoza Archiepiscopo Grana-
tensi. S.

NOBILIS ille sollicitus, & sagax (illustri-
 me, & Reuerendissime Princeps) opima su-
 tilium diuitiarum luculentia praprensus: &
 reipublica prapropositorum prapful excellens, su-
 blimitur desideriorum ardenti sedulitate flagrans, cor-
 poris tamen proceritate pusillus, nomine Zashau, su-
 premium illum ditissimorum prapfulum ingrediendum, &
 perambulantem Ierichò, illi præturbam circumstantium in-
 accessum cupiens aspicere, in sublimem arborem ascendens
 intuitus est. Quem etiã dominus intuens (semper enim
 intuetur intuentes) descendit iubens, & in illius domo
 familiarissime remanens, magnificis laudibus honorauit,
 & eximia salutis, & aliorum donorum supernaturalium
 gloria liberaliter insigniuit. Te similiter ego, Princeps il-
 lustrissime, corporis ingenij, ac meritorum proceritate pu-
 sillus, desideriorum tamen nobilitate pollens, præturbam
 tot procerorum principum, te perillustri sanguine comi-
 tantiam, non solum mihi, sed omnibus inaccessum vide-
 re cupiens: Arborem istam tot reuerentium, & fertiliũ
 virgultorum frondositate sublimem, excelsam scilicet ca-

Luc. caps
19.

periculum. Et non esse suspicium in illius cunios humeros
scilicet me carere, quia pupilla protogenitum, & subleuans
tuum ascendens. Te, civitatem nostram felicibus auribus
ingredientem clarissimum. Archiepiscopalem respexit, me
non descendere, sed ascendere iubentem, non discumbens
sem in mea domo, sed in meritum me in amplissima tua
remanere mandantem. & honorificis laudibus commen
dantem. Ne igitur me tot beneficiorum pondera remu
nerare non valentem, animum etiam gratiam nullatenus
ostendentem, aliqui velut ibi Lucas enarrat Pharisei
murmurent. Hoc tibi, licet minimum, & insufficiens
munusculum non ut munus, sed ut protegendum offer
re decrevi: Illi Princeps illustrissime tua munifica benigni
tate faue, ipsamque tua benignissima protectione fove.
Vale.

**Licenciatus Bartholomeus de
Alcaraz Clavijo,**

**Ecce ego nunc iudicid Dominus omnipotens commouebo
caelum & terram. Ex prophetica lectione Ag-
gæi. cap. 2.**

RERV M excellentium omnium, & in
firmarum etiam ex arche typi, ac ide-
alis mudi nutu mirabiliter eductarum
huic ipsi nutui obtemperantissimum
obsequium cognoscens diuinas psal-
tes, de præcipuis illarum, scilicet, vo-
lubilibus pendentium cælorum orbibus, atq; iacenti
terra. *Psal. 134 Dicit omnia quæcumq; voluit Deus fecit in cæ-
lo, & in terra.* Et ita cælum, & terram (vtpote quæ nul-
latenus relluctabuntur) sæpe sæpius inuitat ad infi-
nitam ipsius liberalitatem, qua summis nos profequi-
tur beneficijs decantandam. Sicuti *Psal. 95. Latentur in-
quit celi, & exultet terra. Gestientibus hilaritatis dulcissi-
mæ, ac inamissibilis lætitiæ iubilis exultantia inci-
pian commoueri cælum & terra.* Et reddit rationē,
Quoniam venit, quoniam venit iudicare terram: quoniã exhi-
bitorum nobis adhuc, & exhibendorum deinceps
munerum abundantium compendium misteriosum,
Deum, scilicet hominem factum spiritu prophetico
contemplabatur. Propter quod idem hodie noster
propheta eosdem cælos, & eandem terram eisdem
faustæ dulcedinis ex hilarata gaudijs commouenda
decantat. Quia venit pacificus, & diuinus Samuel
in Bethleem ad sacrificandum Domino. 1. Reg. 16. c.
narratur Samuelem vitulam, & olei vas portatem in
Bethleem, vt Dauidem vngeret in Regē, senioribus
id interrogantibus respondisse, pacifice ad immolā-
dum Domino venire. Similiter hodie venit diuinus
iste Samuel sanctissimam vitulam humanitaris, & in-

54

finiæ misericordie, ac lenitatis oleum adducens, ad
immolandum pro nobis verum sacrificium, pacifice
venire declarans, vniuersum terrarum orbem Cæsa-
ris iussu describens, & lætantium Angelorum publi-
co præconio pacem indicens. Sed si præclarum istud
nuntium, nõ homo, nec angelus, sed angelorum mul-
tudo pastoribus declarat, quis audacissimus inue-
nietur homo, qui nõ barbaris, & rusticis pastoribus,
sed præclarissimo huius almæ Granatensis Ecclesiæ
pastori, non hominibus, sed angelis (sic enim licer-
dotes appellatur) illud meritaudeat declarare? Pl. 86.
Dicit regius vates. *Numquid Sion dicet homo, & homo na-
tus est in ea.* Vertit D. Hieron. numquid ad Sion dicet
homo. Impossibile est hominem reperiri, qui tanta
præstantium beneficiorum pondera valeat nuntiare
Sion: quod scilicet, qui eam fundauit altissimus natus
est in ea factus homo. Et sic impossibile putans infe-
rius dicit, Dominum ipsum nobis in scripturis diui-
nis nuntiaturum. *Dominus narrabit in scripturis populorum.*
Sed non ideo nõs in earundem scripturarum expla-
natione mutos, & elingues hodierno die patietur,
qui nos admonet per Isai. c. 12. dicens. *Notas facite in po-
pulis adinventiones eius: inexcusabiliũ, scilicet confusio-
rationes profundissimas, quibus nos ab humani gẽ-
neris hoste vindicauit. Mandatum igitur eius exe-
quentes, queramus ipsum, vt opem e flagitemus. In-
ueniemus equidem, sicut pastores, Mariam, & infan-
tem positum in præsepio. Inueniemus prius Mariam
pluribus specialibus titulis lætantem, ad infantem
enim excellentissimum Iesum, vt D. Bernard. asserit,
nullo modo nisi per Mariam possumus accedere. Si-
cus, istud ergo fulgentissimum aspiciamus, & ne in-
ter timentes huius æquoris vndas reciprocis vnde-
qualibet timoris fluctibus agitatus exanimet, multi-
tudinis*

vidinis in numero radiorum gratiæ in ipsa resfulgen-
tium aliquem saltim suppliciter postamus; dicentes
Ave Maria.

*Ecclego nunc dicit Dominus omnipotens commovebo celum, &
terram, ex prophetica lectione loco, & cap. ubi supra.*

IN illo præclaro, ac misterioso vaticinio, quando
euangelicus Propheta, c. 6. rutilatis, & aurati thro-
ni sublimem luculentiam, inter a gelorū circumvo-
litantium agmina fulgentem meruit intueri, rem qui-
dem portentosam, & admirabilem enarrat: quod sci-
licet, quando vniuersa terra cuncti potentis Domini
solium illud excelsum occupantis prælucenti gloria
perfusa fuit: eodem tempore commota fuere super-
liminaria cardinum, & rota domus atra fumantiū ne-
bularum caligine fuit offusa. Quod quidem omnium
id attentæ mentis consideratione contemplantium
animos in magnam rapit admirationem. Nam in ostē-
denda magnificæ gloriæ eximia maiestate, magis vi-
deretur eminere cælestium illorum astantium spiri-
tuum agglomeratæ multitudinis harmoniæ dulci so-
nis, & canoris vocibus mirificas domini laudes mo-
dulantibus argute resonans: quam sæuities minacis
impetus violenta, & stridentium turbinum validitas
immanis totam illam stormum properate dirumpēs.
Sed quo sedula, & anceps animorum indagantium
ambiguitas augeatur: licet considerare: quod non so-
lum Deus hoc fecit, quando gloriam suam voluit of-
tendere mundo, & Isaia: Sed aliàs etiam quando po-
pulum suum venit sanctificare. Exo. enim 19. c. Domi-
nus ad sanctificationem populi descendens, reboan-
tium tonitruorum rapiditate procellosa torū mon-
tem Sinai terribiliter concussit, & rutilorum fulgu-
rum

rum inopina flagrantia stupefecit. Et ecce dicitur capere
audiri coniterna, ac micare fulgura, & nubes densissima operire
montem, ac totus mons Sinai fumabat. Quid igitur hoc vnū,
 & illud alterum significat, nisi quod noster Propheta
 canit dicens, quod hodierna die, quādo venit idem
 ille Deus vniuersum mundum sanctificare, & totum
 illum, ac cælos ipsos (vt angeli cecinere gloria in ex
 celsis Deo) suauissimæ gloriæ dulcedine cumulare
 commouit cælum, & terram. Nam D. Hieroni. & Ci
 rillus Terram illam tenebrosi fumi opacitatem, quā
 vidit Iaias interpretantur de densissimis cæcitatibus,
 & ignorantia tenebris Iudæorum mentes offunden
 tibus, ne cognoscerent Christum, quando totus mū
 dus ex luce prædicationis euangelicæ, & miraculo
 rum claritate fulgentissima natum agnouit. Ergo cō
 motionem cælorū, & terræ, quam prædicit Aggæus,
 in aduentu desideratissimi, cunctis gentibus, ad præ
 dicationem istam promulgandam, per commotionē
 cardinum, ac superliminarium adumbrari recte com
 eluditur. Venit enim *faliens in montibus, transilians colles,*
vt cant. 2. fatetur sponsa, incultorum, & inaccessibilium
mōtium scapuola cacumina superans, & spatiosam
partularem collium ac libitatem transirens, atq; vitare
cupiens circuitus, & ambitus difficiles, vt c. 40. dicit
Isai. omnia illa cōmouens, & æquans Omnis Vallis exal
tabitur, & omnis mons, & collis humiliabitur. Venit etiam
 dissiumpens cælos, vt desiderabat idem Iai. c. 64. *dis*
cens. Vtinam dissiumpes cælos, & venires: ac propterea
 commouens cælum, & terram. Sed videamus paula
 tim quomodo cælum, & terram commouit. Dicam
 prius quomodo commouit (si sic licet) ipsam natu
 ram diuinam, & æterni Verbi personam in cælo, &
 naturam humanam in terra. Postea indicabo, quomo
 do stellantium cælorum incolas, & iudis, ac sinuosæ
 terræ

terræ habitatores commouit. Præterea quomodo ip-
 sum cælum; & ipsam terram: Et tandem alia multa,
 (prout tempus locum dederit) modum commotio-
 nis eorum omnium explicantia ponderabo. Ad com-
 mouendam igitur in primis, in quantum fieri potuit
 diuinam personam, quemadmodum ille, qui maxima
 vi volens aliquid impellere surgit, surrexit Deus, vt
 ipse secundum interpretationem aliquorum, Ps. lxi.
 dicit. *Propter miseriam inopum, & gemitum pauperum nunc
 exurgam.* Necessitatibus miserorum indigentium, &
 gemitibus amaris, ac orationibus præblandis miseri-
 corditer commotus ad opus istud perficiendū exur-
 gam. Et parabo ad illud brachium sanctum meum in
 conspectu omnium gentium, vt Isai. 52. c. vaticinatus
 est. Totum enim brachium diuinæ, & inexhaustæ for-
 titudinis ad hoc peregrinum, & admirabile miserū
 absoluendum præparauit. Quando in principio crea-
 uit Deus nitidam, & ceruleam sublimium cælorum
 pulchritudinem, radiantium stellarum rutila varia-
 te coruscam, fulgentium vagorum siderum diuersi-
 tate decoram, & recurrentium signorum præcipiti
 volubilitate distinctam, ac tandem illorum omnium
 in terram benignis, vel aduersis aspectibus infestam,
 vel salutiferam. Quando creauit pinguem, & iuculē-
 tam terrā, suam et soliditate consistentem, siluestriū,
 ac frondosarum arborum vmbrosa ætænitare fron-
 dentem, & aliarum pomiferarum fecunditate frugi-
 feram; fulgidorum, ac odorantium florum grata vi-
 riditate coronatam, & illorum suavissima flagrantia
 dulciter halantem; susurrantibus flexibilibus fluuior-
 um decursibus perventam, atq; ductilibus ex ip-
 sis riuiulorum penetrabili humiditate fecundam; ac
 tandem micantium, & illustriū metallorum, & aliarū
 versicolorum, ac nobilium gemmarum opulentia di-

Psal. 32.

vitam; quando inquam creauit hæc omnia; & alia
quam plura numeratu impossibilia; se cit illa ludens
coram eo, ludens in orbe terrarū; vno solo verbo vir
tutis suæ; *Ipse dixit, & facta sunt, ipse mandauit, & creata
sunt.* Quando formauit etiam hominem, fabricam
istam stupendam, & insignem, ossium prædurorum
nodositate solidam, ærumoolæ carnis imbecilli fra-
gilitate caducam, purpurei sanguinis tabifica irri-
guitate foetam, ac deniq; musculorum, articularum, ac
neruorum innumerabili multiplicitate mirabilem:
illam etiam perfecit sicut ludens; ali quantulum de
limo terræ subigēs, & vitam illi vno solo tenuissimo
spiraculo largiter infundēs. Hæc omnia fuerūt opera
digitorū Dei, quemadmodū *Pl. 8. cecinit Dav. Videbo
celos tuas, opera digitorum tuorum, Lunam, & stellas, quæ transun-
dasti.* Sed ad perficiendum opus istud inauditum, &
singulare surrexit, parauit brachium suum, & fecit
potentiam in brachio suo. Sic exposulabat Da-
uid. *Excita potentiam tuam, & veni.* Ac si diceret, Deus
infinite potentie tuæ vim in vnum aggrega, vt
cuncta gratiæ, atque naturæ opera super omnem
naturæ ordinem ineffabili modo coniungas; & qua-
si in summam redigas; Res inter se distantes infini-
te (actum scilicet purum, cum pura potentia, spiri-
tum supremum, cum carne, & increatam personam,
cum natura creata) summo quodam vinculo copu-
lans, & cominouens verbum tuum vnigenitum, &
per essentiam immutabile: Verbum tuum infinitum,
per actionem, vt ait Theologus, non transeuntem,
sed immanentem, cuius terminus manet intra ipsum
met producentem, per actionem istam imma-
nentem intellectus fecundissimi patris generatum, ac
propterea ab æterno in ipsomet patre generante
permanens, & apud illum Ioann. cap. 1. testante ab
initio

Psal. 79.

initio stans. Et ita fortiter commouit, vt sit necesse,
 tenacis fidei lampadem fulgentissimam indetincu-
 ter ob oculos habere, ne per talem commotionem,
 & commutatam etiam, & a sinu patris ductum fuis-
 se credamus. Nam hodie nobiscum commemoratur
 Deus, & nūc aliter se habere videtur, ac antea; id est
 cum carne quam ab æterno non habuit, nunc est ho-
 mo, & antea non erat. Quod quidem primo aspe-
 ctu nullatenus accidisse posse videtur; in patris in-
 tellectu remanēs, & per solam mutationem alterius,
 vt in 3. p. q. 1. a. r. cum D. Tho. dubitatur a Theologis.
 Quia vt verbum dicatur homo videtur necessarium,
 vt hominem asficiat, & informet, quod quidem sine
 sui mutatione fieri videtur in philosophia repugna-
 re; Et adeo vrget hoc aliquorum intellectum, vt as-
 seueranter affirmauerint, ne mutationē verbi conce-
 derent, ipsum verbum æternum propter suam infini-
 tam perfectionē vñionem ad humanitatem in se, ab
 æterno præhabuisse, etiam si illi non fuerit ab æter-
 no vñitum. Sed isti vt dicunt Theologi si loquantur
 de continentia eminentiā probabiliter loquuntur,
 si vero de formali opinio est improbabilis, contra
 omnes Theologos, & repugnantiam inuoluens. Sed
 ne videar in hoc loco quæstiones scholasticas dispu-
 tare, indubitanter & absolute dico verbū nullatenus
 fuisse mutātū, propter multas rationes, quæ nō sunt
 huius loci, sed adeo mutatione seclusa fuisse commo-
 tum, vt nisi differet impossibile mutaretur. Ecce quo-
 modo commouit in celo personam diuinam. O admi-
 rabilem, & stupendā cōmotionem; & versam vicem
 mortalū. Ecce qui in initio mundi nascentis homi-
 nem formauit ad imaginem, & similitudinem suam,
 in hac die omnipotens ipse Deus ad imaginē, & simi-
 litudinē nostrā, imo potius & ipse homo, sicuti nos

si Deus apparet. Equidem cum ex illa mutatio alius de
nequitiam provenire potest nisi ex dextera Dei ex
celli, ex potenti & miraculoso brachio, ad hoc vasti
preparato, & excitata potentia. Ad hoc propositum
D. August. Sermones de Nativitate dicit, *In primis Deus*
de suis meliora contulit hominibus, in secundis de nostris inferiora
suscepit. Tunc homo sollicitante diabolus Deus esse voluit per su-
perbiam. Et nunc Deus homo factus est, propter misericordiam.
Adam ex terra, virgine formatur, tunc nunc vero filius aeterni
Patris ex alma virgine nascitur. Nec mirum quod sine corruptione
nascitur, qui opere Spiritu sancti concipitur. Non enim decebat
(inquit adhuc) deique nobis afferere salutem. Et dolores nostros
referre. Virginali digni acere, ipsi suae matri praeripere.
O dies dierum omnium nitidissima, dispendium ce-
citatis in qua aeternus de summa altitudine patris de-
scendens, veteri matri aditum non refecit, & totus
mundi caligine fulgida conruatione repleta fit. Quod
quidem mater Ecclesia (ut aliquid de virginitate Ma-
riae conservata passim dicimus, siquidem nos August.
invitavit) sanctis vocibus serabunda canens decla-
rat. Sicut sidus radium profert, virgo filium patri for-
ma, neq; sidus radio, neq; virgo filio fit corrupta. Apo-
stifissima certe similitudo. Sed longe brevis, & ele-
gancius Propheta Regius hoc idem explicavit. Nam
pro eo, quod septuaginta verterunt, ex utero ante
Luciferum genui te: verterunt D. Hieron. & alij. De
vulva orietur tibi ros adolescentiae. Quibus verbis
interpres quidam castissimum Christi Domini con-
ceptum, & ortum foelicissimum ex virginiae, tam con-
cinne describi fatetur, ut nihil fieri potuerit elegan-
tius. Quomodo enim terrenus vapor vi cele-
sti in sublime fertur, ibiq; sub aeternam concretus co-
gitur in rorem, qui inde decedens terram voveritiam
vberem, atq; laetam reddit, ita sanguis purissimus

Mariae, vi sancti spiritus uterum influens, sine villo vi-
 gili fatu concievit in corpus Domini nostri Iesu Chri-
 sti, qui in ligno editus, & susceptus totū genus hu-
 manum mirabiliter exhilaravit, atq; dñni virtutum
 genere maxime feras, & secundum se dedit, manēs
 Verbum divinum in celis sine mutatione comotum.
 In terra tamen humana natura commota fuit, & com-
 mutata, ut omnes Theologi resoluunt, circa difficul-
 tatem de mutatione verbi superius allatam, respon-
 dentes totam illam mutationem, circa sanctissimā,
 & ineffabilem humanitatem fuisse exercitam: Fuit
 enim in ipsa suam et phisicā entitate commota, & fuit
 etiam quia, pæssimi, ac depravati hominū mores cō-
 mutati sunt in melius, & ipsi homines terreni, carnal-
 es, & inimici Dei, in cælestes, spirituales, in fratres,
 in filios, & coheredes ipsius Dei mirabiliter fuere
 commutati. Non enim sine magno misterio. Gen. c. r.
 Cōspiciens Deus almam præclaram, & candentē lu-
 cem, liquidum & in gliens mare mutis, & squamige-
 ris piscibus, refertum, cunctiparam, & rotundam ter-
 ram, pubentium herbarum versilitate iucunda reui-
 rentem, viridantium fetatum arborum fæcitate
 prægnantem, & à ferocium animalium, ac formidabi-
 lium, & noxiorum serpentum multitudine habitatā:
 quamvis tunc nec timorem incutiebant, nec uteban-
 tur veneno; Inspiciens etiam limpidum, & circumfu-
 sum aerem tot saltantium avicularum arguta garruli-
 tate sonorum, Titanium, & rubicundum Phæbum,
 triformem, ac semiformem lunam; & omnia reliqua
 cum istis concreata; non inquam sine magno miste-
 rio aprobavit, ut bona, vidit Deus quod esset bonū,
 & vidit Deus quod esset bonum toties iteratum, ho-
 minem sine approbatione relinquens. Deerat enim
 illi (alijs explicationibus omisis) præclarissimū istud

diuinitatis ornamentum, quo iam ab illo felicissimo die ineffabiliter exornatus mirandam in modum commutatur, ita ut bonus, ac valde bonus, appellari sine discrimine possit. Videns enim Deus (qui semper humiles exaltat) naturam humanam, adeo humilem, & abiectam, & in loco tam infimo iacentem, ut illi daemones (ipso testante per Iaiam, 5. cap.) dixerint, *incuruare de transcamus*, descendit ad illam, ut illam diuinitate sua sublimiter eleuaret. Humiles enim quaerit Deus, & apud illos manet. Nam quando magnus, & terribilis erat, apparebat in montibus tanto fulgurum (ut diximus) & tonitruorum comitatu praepotens; nunc vero paruulus, quaerens paruulos, in humili, & abiecta spelunca delitescens. Ipsum enim, ut pluuiam desideratissimam petieramus, *Rorate caeli desuper, & nubes pluuant iustum*: Et ita velut pluuia descendens, licet super excelsorum, ac sublimium montium elata cacumina difundatur, in imas tamen usque atque profundas valles proclibiter dilabitur, quominus in illis amicissime requiescat. Venit etiam ut granum frumenti, quod quidem, ut vberem, ac multiplicem fructum feraciter emittat, in imis debet sinuosarum vallium concauitatibus serri: *Valles itenim (quemadmodum Propheta Regius Psal. 64. testatur) abandonabant frumento*. Et ita in illarum secreto sinu molliter recumbens iucunda tranquillitate requiescit, fecunditer fructificans, & peccata diuinae dulcedinis mollitiae delectatur, ipso tamen illud afferente, & comprobante. *Deliciae meae esse cum filiis hominum*. Et licet infallibili scientia cognouisset (summam ipsius benignitatem admitemur stupefacti) in tam infimum locum deiciendum si tali societati consulens, manum nobis liberaliter porrigeret, illam ta-

Isai. 45.

Prov. 8.

men

men adhuc misericorditer porrigere nullatenus re-
 cusauit. Et quemadmodum æquissima statera lancium
 altera, ponderis alicuius onerosi grauitate in profun-
 dum de missa, altera rapide fertur in sublime; ita na-
 tura diuina, & humana similiter in Balanci constitutis;
 illa flagrantis infiniti amoris pondere descenden-
 te velociter in terram. ista in diuinarum cælorum ar-
 tium celsitudine collocanda eadem velocitate foeli-
 citer euehitur. Ecce mirandam cælorum, & terræ
 commotionem; Deus subruit, eleuatur homo. Si
 totius (obsecro) cuiusdam vicus integri conuicini,
 vniuersi, in alterum illinc transmigrarent: quæ de-
 precor commotio, quis fragor esset? Si igitur non
 vicus vnus, sed totum cælum, potentissimorum
 Regum potentissimus, Deus ipse, cælestium Hie-
 rarchiarum illum comitantium innumera multitu-
 do transmigrant in terram; Si cuiuslibet omnium
 attributorum infinitum pondus reciproca commu-
 tatione, per communicationem idiomatum, in tam
 exigua ciuitatis Bethleem porticu mirabiliter in-
 uertitur; Si manet homo Deus, & Deus manet fa-
 ctus homo; Si homo manet omnipotens, & Deus
 mortalis; Si Deus iste totam cælorum, & terræ ca-
 pacitatem amplissimam adimplens; vt ipse testatur
 per Hier. cap. 33. præfenti die cælum, & terram, per
 talem transmigrationem, vnum in alterum transmit-
 tit, appositissime quidem Aggæus istius Domini per-
 sonam agens in isto foelicissimo die, dicit; *Ecce ego
 nunc commouebo cælum, & terram.* Modo videamus quo-
 modo comouit habitatores cæli, & terræ. Prius com-
 mouit celsissimarum regionum incolas purissimos,
 Ætherearum sedium beatos possessores, Angelos sci-
 licet, de quibus veluti confidentibus in Domino,
 videtur etiã loqui Psal. 124. Dicēs Propheta Regius:

Qui

Qui confidunt in Domino *scilicet* *non* *dimittentur* *in* *eternum*. Et qui, quemadmodū afferit, Math. c. iij. *super* *vident* *in* *calis* *faciem* *parris*. Qui in illa summi eterni beatitudinis iocunditate gaudentes, egregiam, & eandem omnium bonorum possibilium conspicuitate venustam faciem patris; illos insatiabiliter beantem, assilunt; incessabiliter inuertunt; illos in illa pacatissima fruitione commouit, & ab illa (si possibile esset) veluti inuitos violēter auulsi. Vnum enim misit in agros rusticis, & pauperibus pastoribus iuxta Bethleem super hirsutos greges vigilatibus, nunciū suū dlatissimum, & faustum celeriter nuntiare. Alium ad magnificos, & purpuratos Reges in Orientem, idem illis per micantem, & fulgidam stellā, in aerea regione nouiter creatam reuelare. Alterum (ut credibile est, & multi doctores pijsime sentiunt) ad gratas, & amicas Sanctorum Patriarcharum animas, in aëris atq; funestis tenebrosi tartari penetrabilibus flagranti sedulitate firmiter spectantes; ut illas desiderata sibi, per tot annorum curricula natiuitate consolaretur. Ac tandem ad angustam porticum, omnem nihilominus caelorum amplitudinem mirabiliter continente, & ad pastores cum altero innumeram ceterorum multitudinem, qui aerearum stridentium alarum celsitate praecipiti versus terram decurrentes, festiuum gaudium intrinsecus exiliens alacriter ostenderent, atq; concinnis, & canoris vocibus, auiculas consopitas repente experge facerent, illas, & aera mellite modulari secum impellerent, & pastores languida pigritie soporis inertes excitarēt. Sed quorsum interrogabit aliquis, tanta gaudētium angelorum festiua iucunditas? Natus hodierna die. Deus angelicā naturam assumpsit? vel saltem angelis natus est? Nō ne hominibus ipsi nuntiauerunt dicentes. *Natus est hodie*

vobis

Vobis Saluator mundi? Quid igitur tam immodica lætitia Luc. 2.
gestiunt? Quid tan duleiter exultant? Potius enim
videbantur posse dubitare, dicentes; Quomodo cæ-
tabimus in terra aliena? alienum commodum, & læ-
ritiam celebrantes? O detestandam hominum segni-
tiam! O nostrum omnium nimis reprehensibilem cõ-
fusionem! Nihilominus tamen Angelorum militia
multis de causis hiloris, ac lætabunda canit. Nam an-
gelorum muneris est: opera Domini mirabilia super
exaltare, & lepidis, ac hymni sonis vocibus ipsum in
æternum benedicere: testantibus Isai. c. 6. *Claimabant*
alter, ad alterum Sanctus Sanctus Sanctus. Et Ioan. 7. Apoc.
Benedictio. & claritas. & sapientia Deo nostro. Præterea
quia charitatis vinculis irretiti, & illius ardenti fer-
uore flagrant; Si super vno peccatore, secundum
Luc. 15. c. pœnitentiam agēte gaudent in cælis; Quo-
modo non sireneis canticorum vocibus alacriter pro-
fillirent? Super eum qui, vt omnes peccatores saluos
faceret, & ad veræ pœnitentiæ seueritatem vindi-
cem conuerteret; vt D. Aug. Serm. 23. de Natiu. dicit.
Filius Dei cum esset de patre sine matre, factus est filius hominis
de matre sine patre, magnus Deus angelorum, paruus in die homi-
nium, verbum Dei ante tempora, verbum caro opportuno tempo-
re, conditor solis, conditus sub sole, effictor celi, & terra, sub
caelo exortus in terra. Præterea tantopere lætabantur,
quia reparator sedium vacuarum illorū futurus erat.
Deinde, quia omnium illorum Hierarchiarum regi-
nam, virginem simul, & matrem absq; vtriusq; digni-
tatis iactura, tot vndiq; splendoribus, & miraculis
circum amictam aspiciabant. Quæ veluti pater æter-
nus generans filium, & nihil integritatis infinitæ de-
perdens; Non solum etiam nihil ipsa perdidit, sed
si ipse ex infinita virtute generauit filium coæqualē
patri, ipsa filium matre infinite meliorem & mirabiliter

generavit. Quibus omnibus, & alijs rationibus commoti conceptam animis de renato puero lætitiã offēdebant; Præcipue canentes, vt illum ad immane bellum contra huius sæculi principes, & potestates, demones scilicet, vt apud D. Paul. ad Eph. 6. sentit D. Tho. excitaret: Quemadmodum, vt Iacobus Fabrus Stapulensis refert cum Basilio, Thimotheus Milesius gratia musicarum cantionum suauitate, Alexandrum ad exitiale quodam bellum crudeliter incēdit. Canebant etiam, vt illum ex Deo terribili, & implacabili sæuissimarum vltionum, in Deum mansuetum, & benignum misericordiarum commutarent. Quomodo Seneca testante impius, & sceleratus Nero musica dulcedine motus, vertebatur in mirrem. Hoc enim intendebant antiqui fabulantes: Orphæum suauissimo, ac sonoro modulamine scabrotios, & rigidiores lapides commouisse. Canebant etiã, vt illum nos acriter irata manu puniēdos prosequētem mansuefacerent; sicut auctore D. Isid. Episcopus quidam Antiochenus, Imperatorem Theodosiũ aduersus Antiochiam implacabiliter furētem excultis versibus a se cōpositis, & a quibusdã musicis illi dulciter concinatis mitigauit. Canebāt etiã, vt improborũ dæmonum nefariã multitudinem inciperēt torquere, quos citharæ Davidis delicata faciãdia toties fugauit. Sed si militia cælestis in nostrũ orbem delapsa alacritate tanta cōmota lætatur: Quomodo lætari tenemur nos, qui cum diuitiarũ omnium opulentiã, cũ bonorũ omnium pondere, cũ charismatum omnium magnitudine natum nobis, & nobis datũ fœliciter intuemur. Sane lætari, & cōmoueri debemus, veluti pastores illi, qui statim illum festinantes quæsierunt. Et non sine magno misterio ad nostrum propositum angeli nuntiũ istud admirabile pastoribus humilibus attulere.

Deus

Deus enim commouebat cælum, & terram; Et diuites, & optimates, si nuntiaretur illis, non statim mouerentur. Nam Dau. testante Psal. 78. *In labore hominum non sunt:* Et prius potentes equos nitentibus phaleris exornatos præpararent, multiplicem sequacium famulorum cohortem præuenirent; Necessariorum viæ, & superfluorum etiam largiter, affluentem copiam fastidiote conquirerent; Ac tandem multarum (si forte possent) difficultatum perpessione defessi, veluti Reges, licet Sancti, tredecim dierum itinere fatigati peruenirent. Pastores autē humiles, & abiecti, a complicantibus horum omnium nimietatibus expediti, viam mandatorū Domini, vt ipse per Psalmistam exoptulat alacriter commoti cucurrere; eadem illa nocte nitidissimum puerum suppliciter adorantes. Et non solum ipsi commoti sunt, sed alijs compluribus anuntiantes, alios etiam plurimos commouerunt. Verumtamen non solum etiam isti pastores commoti festinarunt, sed totius terrarum orbis in chola vniuersi nefario præpotentis Cæsaris ædicto turbati, atq; commoti describi festinabant. Alius miseram inanis ambitionis auiditatem audaciter accusans: Alius serena facie dissimulans, animi tamen impatientis improbitate sollicita, eandem infestam, & velanam iniquitatem reprehendens. Alius extremarum pernitierum calamitatem insoelicem miserabiliter spectans: Omnes tamen nefandam ædicti seueritatem timentes festinabant. Vt enim prædixerat Psalm. 64. David. *Quando Deus visitauit terram, & inebriauit eam, tunc, vt dixerat paulo superius turbabansur gentes, & timebunt.* Sed certe, si omnes (nemine de impro) exitiali seruilis istius obedientiæ asperitate intolerabiliter oppressi, a domorū suarū blandis, & genialibus delitijs minaciter aulicū commouentur, & timēt:

Luc. 2.

Omnes etiã (nemine dempto) in modica dulciũ gaudiorũ beatitudine perfusi cõmoueri debẽt, & lætari: Omnes enim hodie Deus: etiam nemine dempto, ut describãtur in matricula si dei misericorditer vocat. Et sic angeli prædixerẽ: *Gaudium erit omni populo.* Omnium enim hodie populorum salutis amici similes recordatur. *Memor ero dicit Psal. 86 Raab: & Babilonis scintium me, Ecce alienigena, & Tirus, & populus Ethiopum.* Ac si apertius diceret. Ego, qui non recordabar huc vsq; Egipti (si per Raab cum D. Hier. & alijs melius intelligas Egiptum, alij enim meretricem volunt, sic appellatam, de qua fit mentio. Ioh. 2. quæ in Hiericho Israeliticos exploratores occultauit, & per funem de fenestra dimisit.) Ego inquam, qui non recordabar Egipti, Babilonis, nec aliarum nationum barbararum, me protinus ignoãtinm, iam quia me cognoscunt, illarũ deinceps memor ero. Quæ quidem omnes hodie exultatione perhilati cõmoueri tenebantur. Angelis igitur per lætitiã, ut vidimus, & legationes, Et hominibus per gaudium, & per ædificatiõnem motis, *Commoit hodie Deus celum, & terram.* Sed cõmouit præterea celos ipsos, & ipsam terram, Cælos ipsos, quos Salomone testante, *Prou. 3. Sapiẽtia sua firmiter stabiluit, ad descendendum inclinauit.* Sed si curia Regis est, vbi Rex habitat, & Cælum, vbi Deus, ad commotionem cœli verificandam iustificabat, veri & fulgidissimi cœli. Matix peregre proficiscentis dira commotio. *Dedit etiam Deus Vocem suam, & mota est terra Psal. 95.* Dedit nobis, alijs explicationibus omisissis verbum suum, per internam loquutionem generatum, & mota est terra. Terram enim horisonis moribus concussam cõtremiscere, nihil aliud est, quam ab ære, in eius cavitatibus cauernosis diu recondito, in vastos, atq; terrificos hiatus aperiri:

Et

Et (vt aiebat Isa. 64.) terra quando Deus daret nobis verbum suum aperienda erat; *Aperiatur terra, & germinet Saluatorem.* Ergo similiter etiam commouenda. In hac igitur foelicissima die, in qua iam cælum inclinatatum, & aperta terra dederunt nobis promissum huiuscemodi Saluatorem, recte dicit: *Ecce ego nunc commouebo cælum, & terram.* Sed quid aliunde cælorum, & terræ commotiones distractus inuestigo? Homine solo commoto (vt probaui superius) omnes vndecim cæli, quatuor elementa, & omnes in illis contentæ naturæ, commota fuerunt. Omnia enim in illo eminenter continentur, & cum omnibus illis, in eo, quod cuiuslibet illorum propriissimum est ipse mirabiliter coincidit. Quemadmodum cælum eminentissimum Empireum sedes est sanctissimæ Triados, in qua tres personæ in vnica tantum immortalis, & simplicissima essentia reperiuntur, similiter in homine vnica tantum est anima simplex, & immortalis. in qua tres potentia, voluntas scilicet, memoria, & intellectus reperiuntur. De qua multi grauissimi doctores intelligunt illud cap. 1. Gen. Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram. Et sicut in illo maxima angelorum multitudo Deum circūstat, & aspicit; Eadem prorsus ratione in homine maxima desideriorum ad Deum conuolantium multitudo reperitur. Si primum mobile post se cæterorum omnium orbis suo cursu velocissimo rapit: Libertas in homine, secundum quam constituit illum Deus in manu consilij sui primum est mobile, pro sua habito, cūctus, & inclinatio- nes illius eminentissime gubernans. Veritas immaculata, & limpidissima, de qua debet veluti Christus testimonium perhibere, docens ipsam, cælum crystallinum aquarum representat. Octauum cælum rotarum stellarum conuulcatione variatum, est ho-

minis ingenium tot splendentium scientiarum lumi-
 nibus excellens. Saturnum septimi cæli decus, & or-
 namentum adumbrat in illo villis atra, humor scilli-
 cet melancholicus. Iupiter, licet a sexto cælo minac-
 cium fulminum seueritate terram cõcutiens, benignus
 tamen, & beneuolus, est in homine sanguis; se-
 des vitæ. Mars autem furibūdus, & impaudus quin-
 tum inhabitans, est flaua villis hominem impatientem,
 ac bellatorem reddens. Solem autem igneum,
 & ardentem, in quarto cælo fixum, calor aridissimus,
 in stomacho residens naturaliter significat. Mercurij
 tertium cœlum perlustrantis vices gerit in homine
 flegma, ingeniosarum artium mirabiliter auctrix. Et
 à Diana, & Venere primum, & secundum exornan-
 tibus desideria casta, vel inhonesta proueniūt. Ignis
 est halitus ipsius, Aera suspiria, Aqua lachrimarum
 defluxus, & terra totus ipse, de qua formatus est;
 Vegetat cum plantis, cum animalibus sentit, ac tan-
 dem discurret; velat homo, & ratiocinatur. Homine
 igitur solo moto in hac foelicissima die, commouit
 Deus vniuersos cælos, & vniuersam terram. Sed alia
 valde præcipua (meo videri) ratio cõmotionis est,
 quia Deus veniebat, vt probabo ad inferendum bel-
 lum immane, & truculentum cælo, & terræ. Quan-
 do igitur in aliqua ciuitate magis horrifonus tumul-
 tus? Magis discors, & vaga commotio, quam tempo-
 re belli? Tunc videbis duplicatorum diu auxilia-
 rium signorum per aera vagam duplicitates tremu-
 las displicari: pendentium clipeorum rubiginem au-
 ferri; Veteres gladios, falces, & alia lingularum ge-
 nera lucidari; stratagemata nunquam adhuc exco-
 gitata proueniri; Ad taratantaræ sonitum boantem
 phalangium belligerarum cohortes numerosas con-
 gregari; Ac tandem pueros imbelles, gelido metu
 per-

perterritos, teneras puellas terrore stupēfactas, an-
 nosos, & maturos senes fragilitate tremulos, & ado-
 lescentes robustos, & indomitos animis generosis
 dimicare cupientibus simul commoueri. Si igitur
 Christus nascebatur, vt regnum cælorum vim pate-
 retur; quemadmodum cap. 11. asserit Matth. & vt
 violenti raperent illud? Si hodie bellum illi parat?
 Si milites strenuos ad illud fortiter expugnandum,
 ab hac die conuocat, & iuuat? Si nascebatur etiā,
 non vt pacem mitteret in terram, eodem Math. cap.
 10. testante (non tamen hic angelis contradicente;
 non est in hoc nobis immorandum, tam distinctio
 istius pacis, ab illa omoibus notissima est.) Sed ve-
 niebat mittere gladium minacem, & acerbum; Si
 bellum hodie furiale, & intestinum appetitus inor-
 dinati passionibus crudeliter indicit? Quomodo
 non cælum, & terra maximo timore perterrita com-
 moueantur. Et quoniam istius belli foelicissimi foel-
 icissimus exitus in cælorum, & terræ gloriam re-
 dundabat, sicut exorientem Solem cantibus matu-
 tinis salutantes auiculæ garrunt, ita cælestes aues
 exoriēte diuino Sole iustitiæ Christo Iesu glo-
 riam in altissimis Deo, & etiam hominibus in ter-
 ra suauissime decantant. Quando enim Verbum
 caro factum est, tunc Ioannes, cap. 1. dicit; *Vidimus
 gloriam eius.* Sed dubitabit aliquis, Quare dixerim
 Angelis hominibus etiam gloriam decantasse?
 Cum illi pacem dixerint; cum præterea trium,
 quæ sibi Dominus reseruabit, vnum sit gloria?
 Dominus reseruauit sibi vindictam, Romanorum. 10.
Mihi vindictam, & ego retribuam. Et 32. Deutheron.
Meca est ultio. Reseruauit etiam iudicium, Psalm. 74.
Cum accepero tempus, ego iustitias indicabo. Et Hierem-
 iæ. 29. *Ego sum restitio, & index.* Reseruauit etiam
 gloriam

gloriam, Isai. 42. dicens: *Gloriam meam alteri non dabo.*
Et ita sapientissime gloria Dominus appellatur. Quo-
modo ergo Angeli gloriam hominibus usurpata
darent? Respondeo, gloriam esse Domini propriam,
quasi vnigeniti a patre, secundum Ioan. c. 1. Et præ-
terea licet eadem hic, veluti filijs adoptiuis tacite
hominibus promittatur, non tamen eam in tam rigo-
roso sensu hominibus ab angelis decanturam dixi.
Sed quia, quemadmodum gloria est omnium bono-
rum aggregatio, ita etiam suo modo pax, est omniū
bonorum aggregatio; & ideo illam hominibus pro-
missam gloriam appellavi. Pau. enim, Rom. 10. Isa alle-
gans dicit. *Quam pulchris sunt pedes euangelizantium pacem,*
euangelizantium bonam. Demonstrans idem esse pacem eū-
angelizare solam, ac omnia simul bona in vnum mirabi-
liter aggregata. Quemadmodū enim tempore belli
nullum est bonum, nulla securitas, ita tempore pa-
cis omnium bonorum desiderabilium copia redun-
dat. Et quoniam multa de pace sæpe sapientius in hoc
loco satis docte quidem elucidata sunt, de illa solum
modo dicam puerum istum admirabilem, non solum
pacem confirmasse inter Deum, & hominem recon-
cilians imma summis, & ponens murum in ambobus,
vt desiderabat Iob; nec solum etiam inter homines,
pacem suam illis relinquens, sed etiam ex abundantia
illius inter animalia indomita, bruta, & ex natura sua
sibi inuicem ferociter aduersantia. Hoc enim fosli-
cissimo tempore dicit, Isa. c. ii. Lupi rapaces, & erū-
ti minaci rabidorum dentium acriter dilaniantium
aviditate despecta, cum agnis pavidis, & renellis mo-
liter habitabunt: Prædator pardus toruus, & frædens
cum hædo tenero, ac petulanti suæ rapacitatis imme-
mor amicissime luder: Ac tædem libycus leo sine ira-
cundia, Versus informis, & armatus absq; sæuitia, Vi-
culus

tulus imbecillis, & ouis saliens sine timore tuta, & in
 noxia tranquillitate cōcoles simul morabūtur. Sed
 quid animalia per aduētum principis pacis, in mitia
 cōmutata miror? Si Deū, angelos, homines, cælum, &
 terram, vt explicauī cōmota, similiter, & cōmutata re
 perio? Et ne miretur aliquis, quod Deū etiā dixerim
 cōmutatum, ostendam quomodo conditionis esse
 terribiles effectus ab hac felicissima die in alios pla
 cidos, & sociales benignissime cōmutauit. De^o enim,
 qui à nemine audiri, nec inueniri poterat, vt psal. 41.
 deplorabat Dau. *Fuerunt mihi lachrye mee parēs die, ac no
 cte, dum dicitur mihi quotidie; vbi est Deus tuus?* Et qui Moisi
 familiarissimo sibi Exo. 33. exposulanti, vt illi faciem
 ostenderet, respondit; *Non poteris videre faciem meam.* Et
 de quo conquærebatur Iob. c. 23. dicens: *Si ad orientem
 iero non apparet, si ad occidentem non intelligam, si ad sinistram
 quid agam? si ad dexteram non videbo illum.* Ita enim abtō
 ditus, & in accessus erat, vt aliqui ignorātes, & insen
 sati dixerint, nō est Deus: illū eundē hodie testātibus
 angelis, Luc. c. 2. Omnes inuenire, atq; videre possu
 mus: inuenietis eum. Deum etiā, qui adeo seuerus, &
 aspere loquebatur, vt Hæbrei dixerint ad Moïsem,
 Exo. 20. *Loquere tu nobis, & ne loquatur nobis Dominus, ne for
 te moriamur.* Hodie, vt etiā angeli reuelarūt inuenietis
 infantē, mutū, & elinguem, qui nō dum verba pronū
 tiare didicerat, teneras lachrimas vagitibus per blan
 dis amātissime difundens. Deum etiā, qui mantis ha
 bebat graues, & vltices, verberib⁹, ac punitionibus
 affluēctas, cui dixerat etiā Iob 13. c. *Manum tuam longe
 fac a me:* Etiā hodie, idē angeli prædixere, inuenietis
 infantem pannis inuolutū, manus habētem pannis vi
 libus ligatas, & inuolutas. Deum etiā super tōlū ex
 cellsum, & eleuatū olim apparētem, vt initio diximus
 ex Isai. Seraphinis, & angelis circūstiprum, nunc etiā

eidem angelis nuntiantibus, inuenietis infantē, par-
tis inuolutum, & positum in presepio. Verbum enim
istud æternum, & mētale in intellectu patris ab æter-
no residens, quod nec uideri, nec audiri poterat, fa-
ctum est iam uerbum scriptū, quod audiri, atq; uideri
facillimē potest. Dicitur *Ita. c. 8. Summe tibi librum gran-*
dem, & scribe in eo stillo hominis; Et quod iuebatur scribi,
ut ex contextu patet, fuit diuinū, & ineffabile incar-
nationis Sacramentum. Quod quidem scriptum fuit
hominis stillo. Nam quemadmodum homines tribus
digitis, & calamo scribere consueverunt, ita sacrosan-
ctum istud misterium tribus Sanctissimæ Tripitaris
personis, tanquā digitis, & Beatissimæ Mariæ lingua
pronuntians, fiat, tanquam calamo conscriptū fuit.
In libro igitur illo prægrandi & excellenti, ventre
scilicet purissimū mansit scriptum & caro factū uer-
bum istud, quod & uideri uouit, & in eius doctrina,
ac prædicatione potest audiri. Ecce Deum absq; im-
perfectiōe mirabiliter commotatum, Angeli etiam
iniuriatū Dei indices acerrimi, hominibus fere sem-
per læuissimam mortem minitantes, qui illorum læ-
pissimē millia millium crudeliter occidebāt; Hōtie pa-
cem illis faustissimā anuntiantes, cū illis fami iariter
colloquuntur. Et homines, qui semetiplos, & Deum
ignorātes abibant post uestigia gregum brutorū ani-
malium, pascentes sensus iuxta tabernacula pastorum,
delicias scilicet rēporales inquirentes; Hodie relictis
gregibus, & tabernaculis, Deū hominem factū inqui-
zere, & cognoscere celerriter festinant. Cælium etiā,
& terra, quæ propter hominum peccata 28. c. Deuter.
maledicta erāt, hominibus rurē, & fructū denegātia:
Et celum, quod supra te est, etiam; Et terra, quam calcas ferrea.
Iam ab isto scilicet die benedicta, madens illud
uobis abundantū pluuiaum inundantem copiam lar-
giter

giter emittet; Et hæc mollificata lactentium, & amæ-
 norum fructuū multitudine vberissimā impertietur.
 Hodie enim per cap. 2. Ose. dicit Deus. Exaudia cælos, & illi exau-
 diane terram, & terra exaudiet triticum, vinū, & oleum. Et ne
 detur locus obiectioni, licet per profopopeiā cælis,
 & terræ personā tribuere possimus, Vertit Batablus.
 Annuam cælis, & illi annuent terræ, &c. Appetitui
 cælorum veluti naturali, quo vehementer cupere, &
 quasi efflagitare videntur, vt illis largissimos imbres
 in terrā demittere cōcedatur, correspōdebo, quibus
 ipsi insaciabilitari terræ per hiatus ad illos clamitātis
 respondebunt, & quorum tandem illa serpenti irri-
 guitare fēcūdata, in nitidarum, ac fertiliū fruguum
 læta germina turgenter erumpens feracissimè dita-
 ta lætabitur. O Dei, Angelorum, Hominis, Cælo-
 rum, & terræ mirandam commotionem, simul &
 commutationem. Deus igitur iam mansuetus, ange-
 li familiares, cælum benignum, pastores festinantes,
 & terra fructifera, quodlibet illorum singulatim, &
 omnia simul corda nostra indurata commoueant. Et
 si quidem hodie vocem eius plorantis audimus (hac
 enim de causa plorat) humana saltim pietate tacti
 moueamur. Quis namq; puerum pulcherrimum, cæ-
 lorum omnium pulcherrimam penetrabili frigori
 acerborum asperitate trementem, & feruidos mitiss
 lacrimarum riulos profundentem ob duro corde,
 vel siccis oculis intueatur? Equidem nostræ vtilitatis
 est commoueri ad istam cælorum, & terræ commo-
 tionem, quam prædixit Aggæus, ne forte ad illā, qua
 1. & 2. c. loel prædicit, cælos mouendos esse, & terrā
 inuiti cogamur commoueri. Nūc enim si. mouemur,
 & illum recipimus, dat nobis ipse potestatem filios
 eius amantissimos ineffabiliter fieri. Quomodo au-
 tem eius filij erimus, non est opus aliunde quærere,

sed in hoc ipso, ubi infatigabiliter indagare, ubi subdit,
 Quis ex se sanus, nec ex voluntate carnis, nec ex voluntate
 viri, sed ex Deo natus sum. Qui mortificis voluptatibus vo-
 luptatum cupiditatibus abdicatis ipsam imitantur.
 Quarti lib. Reg. c. 10. narratur: Regem Iehu pergentem
 in Samariam septuaginta filijs Achab. & quadragin-
 ta duobus Ochozia fratribus, interfectis, tota q; fa-
 milia delata, & omnibus Baal. Sacerdotibus necatis
 inuenisse Ionadab, & interrogasse, an rectus esset cor
 eius, eum corde ipsius. Cui respondenti, quod sic:
 manum potrexit, & eleuatū in currum secum hono-
 rifice collocavit. Natus hodierna die noster amatissi-
 mus Iesus, ab aeterno patre similiter sicut Iehu ad vi-
 ciorum mundum voluerit de vastantiū internecio-
 nem missus; Si nos per lacrimas, per paupertatem &
 per vitiorum omnium internecionem inuenit ha-
 bentes corda recta, cum corde ipsius, nō solum sicut
 socios, & amicos apud se constituet, sed filios etiam
 eius fieri libentissime permittet. Omnes ergo, si qui-
 dem omnibus aditus est patens, accedamus, nec nos
 angelorum astantium multitudo deterreat, etiā enim
 ibi iumentorum societas inuenitur. Accedat iustus
 cum angelis, hodie enim illi, Dauide testante, lux
 est orta: Castus accedat cum virginibus Maria, &
 Iosepho: Diues cum Regibus; pauper, cum pastori-
 bus, & peccator, si quidem cum iumentis compara-
 tus est, & similis factus est illis, cum illis proclibiter
 accedat, ploret, & moueatur, illius enim corde mi-
 rabiliter commoto, commouebitur Deus, vt con-
 donet gratiam, quæ germinabit gloriam.

Quam mihi, & vobis misericorditer

impertiatur.

(c.)

Habitantibus in regione umbræ mortis lux orta est.

Ex prophetica lectione, secundum Isaiam.

cap. 9.

CÆLICOLAM illum simulatum, charissimo filio peregre proficiscenti comitem sincerum, sibiq; caliginanti medicum insperatum, & diuinum, secum pro tunc vrba no sermone colloquentem, & ipsi dulce gaudium, beatamq; lætitiã exoptantem longæuus, ac maturus Thobias equidem prudētissime redarguit, cap 5. dicens *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video?* Ac si diceret, sine radiatæ lucis claritate mirifica, & in nigratium tenebrarum atra cæcitate nullatenus posse gaudiũ, neq; bonum aliquod reperiri. Quod si ita est? Quibus quæso bonoũ mirabilium incredibilibus diuitijs aũdus careret, quibusq; perniciorum, & calamitarum periculis subiaceret in ram obstrusa, & latebrosa figurarum, ignorantia, atq; peccati. (tria enim hæc, nox importuna sunt) attentam mentis cõsideratione perpendamus. Quod, vt inuenerimus stupefacti ex opposito pensare licebit, qua gaudiorum foelicium festiua beatitudine perfundi teneamur ij, quibus hodierna die congratulatur Euãgelicus Propheta dicens post tot horrentium, & salacium umbrarum caliginem obscurã, lumen diuinum splendidissimum exortum. Lumen illud de lumine, Deum verum, de Deo vero, humanitatis nostræ nuuibus inuolutum, Ioan. cap. 1. de canatatum. Nullis equidem lætitiæ signis hilaritatis debi-

ea metam attingemus. Sed in tanta lucis exortu re
 pentino indigēs nostrorum oculorū acies hebetata
 cæcutit, & rutilam illius puritatem intueri protinus
 desperaret, nisi Prophetam Regiū ducem assumeret
 Pl. 35. mirabiliter decantantem: *In lumine tuo Domine vi
 debimus lumen* Et nisi virginem etiam intemeratam as-
 piceret omnes cælicolas, & terrigenas sibi congratu-
 latorios inuocātem, eo, quod de suis visceribus Deū,
 & hominem paruula genuerit. Quæ sicuti consurgēs
 aurora Solis huius luminosi naicentis, gratiæ radio-
 rum crinibus illustrata, aliquem illum lætabunda
 nostrarum animarum intellectu liberaliter cōmuni-
 cabit, à nobis opportune rogata dicentibus *Aue M.*

*Habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est. Ex prophete
 ica lectione loco, & cap. vbi supra.*

EXIMIAM, & mirabilem Dei prouidentissimī
 sapientiam, in vlciscenda nefaria peccatorū tur-
 pitudine, & in eorundem efrena prauitate curanda
 cōspicatus magnus, & egregius. Ille moralium libro-
 rum author Gregorius in quodam illorū ait, de pec-
 catoribus agens. *Ex rebus ipsis, ex quibus superbiunt flagel-
 lantur.* Quasi dicat, sic inexcogitabilis est, & inaccessa
 sapientia conditoris, vt in illis ipsis, in quibus homi-
 nes superbire cōtendunt deiiciātur. Quod quamuis
 aperte satis ex plurimis sacre pagine locis perspicuū
 possem demonstrare, sufficiat audiuisse David. pl. 72.
 dicentē: *Deicisti eos, dum alienarentur.* Qui, vt mirabiliter
 notat Aug. 14. de ciuit. c. 13. Mentem meā, adeo decla-
 rat, vt non solum in eisdem, quibus homines vāsanē
 præsumūt eleuari cōfundēdos, sed in eadē ellatione
 violēta detrusos in baratrum miserabiliter affimer.
 Non enim ait, deicisti eos, postquā eleuati sunt, sed
 dum

dum alleuarentur. Et iisdem vidisse sufficiat, in ipsomet mundi nascentis exordio primæum illum nostrorum omnium patrem incautum, ipsamet inordinata sciendi cupiditate, qua peruigil inimicus insidias illi calliditer tetendit asserens, eritis sicut Dij, in profundas, & inextricabiles ignorantie tenebras detrusum. In quibus statim tanta mentis oculorum lippitudine laborauit, vt etiam caligare potuisse Dominum cogitauerit. Et sic arboris illius infauitæ feracium ramorum vmbra appetiuit, velut si vmbra sibi præstare sufficerent in conspectu Domini, de cuius oculis Ecclesiast. c. 23. dicit, *Lucidiores esse super solem, & circumspicientes omnes vias hominum, & profunda abyssi.* Sed si circa rerum naturalium cognitionem intellectus acies taliter mansit obæcata, vt Philosophus dicat. Sicut se habet oculus noctugæ ad lumen solis, sic intellectus noster ad manifestissimam naturæ: quid de sacrarum rerum supernaturalium cognitione poterimus affirmare? Ex tunc homo aliquatulum in se reuersus Deum inquirens, tam petulanti, & lubrica demètia vacillabat, vt torpens huc, & illoc in vau & alterum præcipitium quotidie laboretur. Vnde quidam modernus de homine sic vacillare acutissime declarat illud ps. 81. *Nescierunt, neque intellexerunt in tenebris ambulare, mouebuntur omnia fundamenta terræ.* Que madmodum enim, ait, pueri ludentes quendam illorum ligatis oculis persequuntur, clamitant, & ad illius aures palmas percutiunt. Quos ad murmur insequens ipse cadit. Sic inquit homines in ignorantie tenebris cæcutientes, Deum inquirebant, & ad omnium creaturarum Deum manifestissime vociferantium murmur accurrentes, ab illis deludebantur iniusti. Cum enim cælos audirent enarrantes gloriam Dei, illuc aspicientes; Alij rutilam Apollinis coruscantis pulchritudinem, alij candidam noctiuagæ

Lunæ

psal. 18.

Psa. 105.

Lunæ venustatē, alij roseum aliorū siderū radiātium mirificum lumen, Deum existimantes adorabant, & decipiebantur. Et eorūq; peruenit intollerabilis cæcitas, & misera, vt aliqui manuum suarū operibus turpiter genuflexerint. *Peccerunt vitulū in Horeb, & aduauerunt sculptile.* Ecce homines incautos in ignoratiæ miserrima nocte constitutos. Sed adhuc restat alias magis occiduas, & læthæas tenebras explicare, in quibus homines sedebant, & in quas idem incurrit homo eodemmet appetitu sciendi, quamuis non, vt appetitus erat sciendi, sed quatenus peccatum fuit. Nam si animas ignorantia tristi caligine sædat, peccatum equidem eadem deformiori, & squalidiori, obscuritatis nigredine deturpat. Nam præterquam quod ignorantia (quæ obscuritas est, vt diximus) includitur in peccato, ita vt appelletur illius causa, non solū quoad entitatem materialē, vt aiunt Theologi, sed etiam quoad formalem, secundum plures cū D. Tho. 1. 2. q. 76. Peccatum ipsum est obscuritas, & caligo. Attendite probabo. Peccatum habet necessario inclusam in se priuationem rectitudinis cum lege diuina (licet non sit de illius essentia, neq; secundum rationem conuersionis ad obiectum, neq; secundum rationem auersionis a deo.) Sed lex secundum Prophetam Regiu Psa 118. lux est. *Lucerna pedibus meis Verbum tuum, & lumen semitis meis.* Verba tua Domine mirabilia, præcepta tuæ legis lucidissima in itineribus vitæ nebulosis, & falacibus mentem meam mirabiliter illuminant; Ergo si peccatum includit necessario priuationem rectitudinis cum ista lege, cum ista luce præclara, & salutifera, includit necessario cum luce repugnantiam; necessario remanet factum caligo miseranda, cæcitas, & obscuritas. Vnde Sophon. cap. 1. de peccatoribus inquit: *Ambulabunt vt cæci, quia Domi-*

no peccauerunt. Ecce homines in faustos iterum in tene-
 bris, & in duplici nocte peccati, scilicet, & ignoran-
 tiæ constitutos. Omnia, & terribilem pœnalium
 tenebrarum crassitudinem. Sed ærumnosum, & la-
 bricum humani generis statum, adhuc alia defor-
 mium umbrarum terribissima densitas infestabat. Nam
 Moysæa lex in figuris, & umbris tota consistebat.
 Ut Paulus Hæbr. 10. dicit. *Umbram enim habens lex futuro-
 rum bonorum.* Et sic (non indigebat istud probatione)
 agnus ille inter vepres cornibus hærens, quem vi-
 dit Abraham Gen. 22. Umbra fuit innocētissimi agni
 Christi Iesu, quem pater omnipotens victum, & li-
 gaturn pro peccatoribus immolandum tradidit: Sic
 etiam Iacob hædinis pellibus vestitus, & simulatus,
 secundum Augustin. lib. contra mendacium cap. 10.
 eundem Christum figurabat, qui nostra carne vesti-
 tus, & simulatus aliena peccata benignissime porta-
 uit. Sic etiam omnia, quæ temporibus illis contige-
 re (secundum omnes doctores) eiusdem Christi ve-
 stitus, doct. inæ mortis, & resurrectionis umbra fu-
 rant. Et ita Zachariæ locus cap. 1 in quo vidisse dicitur,
 virum ascendentem super equum rufum inter myr-
 tæ, & ceteras alias, vñ placet Theodoro inter duos
 montes umbratos, per quos ipse cum omnibus alijs
 labium legis umbrarum obsecritas arcana, & im-
 portuna nox representari sine discrimine demon-
 strat. Quod quidem clarius, nobis, & apertius infi-
 nuant ipsi, quos illa gelida nox, & iners occupabat.
 Rex enim ille Propheta tam brumalis, & occultæ ne-
 bulæ longa duratione defessus, psal. 42. rogat emic,
 dominum alloquens: Emitte lucem tuam, & verita-
 tem tuam. Quam etiam expectans, & desiderans alijs
 noster Isai. cap. 31. vocibus resonantibus, & querulis
 vociferatur, caelestem spectatorem interrogans:

*Custos quid dormit? Custos quid de nocte? Ad quam horam
 noctis illius profuerit, ac profectione percipimus?
 quando finietur illius, si ca nigredo? Numquid illa
 tandiu desiderata lux exoritur a quiescente vel exortu
 properat? Sed proh dolor! Custos ille velut dormi-
 tans ad tam acutarum vocum, gaudulitatem arguā
 desidiōse tacebat. Et illum exurge faciens David,
 psal. 43. conqueritur dicens. *Exurge Domine. quare dormi-
 mis, exurge & ne repellas in finem.* Quando comparitur,
 o custos hominum cum tuis misericordissimis visc-
 eribus, quorum ego mihi, atq; diuina humanitate fi-
 dens, omnibus hominibus, ps 120. vixeram alacri-
 ter: *Non dormitabit, neq; dormiet qui custodit Israhel.* Quo-
 modo inquam comparitur cum illis, tam motosa cum
 statio? Ne me clementissime conditor, illos, quibus
 de tua iusticia, & indefessa vigilantia perluaeram,
 tāquam ab illa deluūm turbulentum, o rex magnani-
 me sedes placida, atq; tranquilla securitate quiesce.
 Ex cuba diligentis, & illum eundem laiam tecum
 conclamantem, & istam eandem rutilam, & æthe-
 ream lucem exoptentem, audies, qui tam homini-
 bus in triplici (ut explicauimus) caliginosa nocte
 degentibus congratulatur, & exortum feliciter præ-
 nuntiat, verbis festina dulcedine plenis, & amicus
 hilariter affirmans: *Habitantibus in reg. vix umbra mortis
 lux orta est.* Lux illa inextinguibilis, de inextinguibili
 luminae, quæ lucem habitat inaccessibilem, quæ est
 candor lucis, & imago bonitatis illius, lux maturna,
 in qua tenebræ non sunt vllæ, cum qua tenebras
 societatem habere repugnat, a patre luminum orta
 ab æterno, semper oriens pro nunc, & in ætænum
 oriura, hodie, nobis indigois iterum exoritur.
 Quemadmodum enim quando Deus omnipotens pul-*

Job. 7.

1. ad Thi-
mor. 6.

Sap. 7.

1. ad Ti. 8.

1. Ioan. 1.

2. Cor. 6.

Iacob 1.

pul-

pulcherrimam istam vniuersi machinam informem,
 massam adhuc confusam, & inutilem præ manibus
 habebat, ipsam multiformem, distinctam, vtilem, &
 omnibus gratissimam redere cupiens, incæpit dicēs
 verbum istud, fiat lux; Et facta est lux atris, & nebu-
 losis fumantium (vt ita dicam) vaporum tenuitati-
 bus dispersis, illustrem cælorum volubilium celsitu-
 dinem irradians, silentium præ tunc, & inanium ele-
 mentorum densitatem spissam, & exanimum purifi-
 cans, & rerum omnium ex illa cruda, atq; latenti mol-
 tiparæ grauiditatis congerie iam fere pullulantium
 formationem mirabilem conspicuam redens. Similit-
 er etiam in ipsamet æternitatis æterna (si sic licet)
 inceptione, nunquam incepta, seipsum idem omni-
 potens pater, suam simplicissimam essentiam impro-
 ductam, omnes res personis, & omnium creatura-
 rum confusam multitudinem valde distinctam præ
 oculis diuinæ cognitionis habens (per cognitionem
 enim horum omnium secundum Diuum Thomam,
 Bonamuëturam, Augustinum, & alios procedit ver-
 bum) tunc inquam similiter primum istud verbum
 loquutus est, de quo Dauid Psal. 66. dicit: *Semel loquu-
 tus est Deus.* Et sicut primum illud verbum ad extra in
 temporalis creatione fuit lux, sic etiam primum istud
 verbum ad intra in æterna generatione, fuit lux:
 Ioan. cap. 1. *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem
 venientem in hunc mundum.* Sed est maxima inter Doctō-
 res factos ambiguitas, quæ lux fuerit illa, quam
 Deum in initio diximus fecisse: Nam omnis lux,
 ab omnibus æthereis orbibus coruscans siue pur-
 purei Solis, siue argentatæ Lunæ, siue aliorum sîde-
 rum rutilantium, ab ipsomet Sole quarto die facta, spar-
 giter omnibus innotat & refulget. Quælis igitur erat
 illa primo die facta lux? Doctissimus noster Abulen.

Genes. 1.

Genes. 1.

elucidari istam difficultatem difficilissima dicens: ista
lucem fecisse Deum, ex quadam tenuissima nuvecu-
la candida, & nitenti, qua densissimas tenebras pau-
latim dissipatas cepit effugare, quoad vsq; die quar-
to solem ut purissimi dicitur, & præclarum, ex ipsa
met illa luce, atq; nuvecula idem omnipotens perfe-
cit. Eadem proflus ratione mundum spiritualem in
tam cæca turpium tenebrarum (ut diximus) opaci-
tate latentem benigne recreare cupiens Deus idem,
ante omnia fecit parvam, decoram, & præclarissi-
mam nuveculam, quam 3 Reg. 18. cap. quasi vestigiū
hominis viderat Eliæ puer in Carmelo, virginem
scilicet intemeratam hodie parturientem, qua sti-
giam peccatorum caliginem paulatim cepit dissipa-
re, quoad vsq; ex illa met lucidissima nuvecula Ma-
ria flagrantissimum istum Solem iustitiæ; hodie na-
uiter exoriētem mirabiliter formauit, Solem istum,
qui totus est lux, quæ uero est Deus. Liber enim ille
de causis Alfarabij, Sic. 11. vel Abizeoræ putatus
Deum aliquantulum definiens ait; Deus est lumen pu-
rum. Sicuti quidlibet nimio sale conditum, exage-
rantes appellamus purum sale. Et sicuti materiam pri-
mam appellauit Arist. physic. puram potentiam, qua-
niam nullum habet actum in se. Sic Deus est lumen
puru, quoniam in se aliquid noctis, caliginis, te-
nebrarum, nubiū, aut umbræ, aut aliquid, quod non
sit lux continere, repugnat. Et que modo dicitur lumē
habet splendorem, ex quo si alicubi repercutiēdo
silit, resultat calor; A patre similiter æterno, qui lu-
men est secundum Iacobum procedit filius, qui est
splendor, secundum Paul. Hebr. 1. *splendor patris, &*
figura substantiæ eius; Et ex repercussione, & reflexione
amoris resultat calor, qui est Spiritus Sanctus. Videte
quomodo totus Deus, quomodo tota Trinitas sit
lux,

lux, & præcipue filius, qui nomen illud sibi peculiariter arrogat Ioan. c. 8. dicens: *Ego sum lux mundi*. Quam hodie ipse et Iſai nobis, & mundo foeliciter exortam annuntiat. *Habitacibus in regione umbræ mortis lux quæ est*. O foelicem, & splendidissimam noctem, vel potius diem fulgidissimum, ut angelorum verbis prudentibus utar, qui non dixerunt pastoribus in ista nocte, sed hodie natus est vobis Saluator mundi, Luc. cap. 2. ut illi exorto lucem istam nitentissimi solis salutiferam exortam demonstrarent. O inquam foelicissimū diem à cælis, à terra, à prophetis, ab omnibus hominibus, ab angelis, & ab ipso Deo per tot tarditer tractatum annorum curricula desideratissimum, in quo dulcibus inenarrabilium gaudiorum iubilis omnes collatari, nemine deo prope tenbamur. Quis enim ex oriente luce desinit exhilarari? Arborum viridantium proceritas sublimis, mira quadam, & amabili venustate noua pēdens aridet; aurantium filiorum tenera mouitate tremulos semiclaros, & obscuros reflexus graciliter eformans, & feracitatis frugiferæ fructus vberes, & prædulces, nobis abundantissime porrigenus. Vlmus frondosa vitibus hospita, flexibilibus illarum amplexibus implicata, & surtiarum fructuum per ipsam audaciter serpentiū namæna fecunditate de corari non inaniter præsumens, propriam sterilitatem, & fertilitatem alienæ peruenusta quadam ignominia demonstrat. Herbarum prætenses incredibili maiestitate suis defloratæ de coribus, complicata foliola distenduat, & bellula viriditate eleganter explicatæ lasciuunt. Micantes, & odorati flores, latentes, & occulti fragrantèr aperiuntur, & oculos illos aspicientium versicolore pulchritudine hilantes purius quam antea, atq; perfectius habant. Colorantium, & albeitiū rosarum rutila facies, & odo-

re, præ tenebris ab alijs inuicibus herbis Indistin-
 ctæ, gratitudine mira distinguuntur, dulciter oſent,
 & auroræ rubetis perlucido rore lucidatæ illustri-
 res apparent. Auiculæ confopitæ, experge factæ cõ-
 tractarum alarum placida agitatione saltitant, ac se-
 pidis, & arguris dulci sonantium cantericorũ vocibus
 garrientes audientium aures, & animos demulcent.
 Hædus petulans, & tenellus per montium inronforũ
 asperissima cæcumina, & per illorum alicubi fatiscen-
 tium rimosas equitates inter aprica fruteta matrem
 impetens alacriter persequitur. Agnus petulcus, &
 imbellis in pratorũ ridentium latitudinibus florenti-
 bus secum ipse molliter ludens refugit, & saltat. Ri-
 bulorum properantium flexibiles defluxus, iam per
 supinorum nemorum hiatus, declibite labetes, iam
 per iniguas, & gramineas cæporum planities rotund
 sitatibus obliquis inflexa decurrentes, iam deniq;
 per uerũ uallium sinuositates imas iterum fugaciter
 agitari, oculos inuentium cristallinis undarum refle-
 xibus exæcant. Robustus, & sedulus arator pigritã-
 rium bouum patientem tarditem vigilanter exequit.
 Auceps, & venator properantes, ille incautarũ auium
 multitudinem, & iste ferarum horribiliũ ferocitate-
 tem indomitam fraudelenter insequuntur. Peruigil,
 & sollicitus viator lassantem, & molestam viam ceter-
 riter prosequitur. Miser, & in omniis ægrotus per
 languidam torius noctis profunditatem acutissimis
 cruciatum doloribus fatigatus, salutem, & subleua-
 tionem desperans, iuuiter alleviatur, & quiescit.
 Ad eandem omnium creatorarum cærus exoriente
 alma Phœbeia luce, & mundum irradiante dulciter
 collatur. Igitur attendite precor, hæc omnia,
 illorũ nec vno dempro similiter exoriente ista di-
 uinissima luce mirabilius accidisse probabo. Arbo-

res eminentes, & proceræ, proceres scilicet, & pur-
 purei Reges fructus vberissimos, vberissima, & præ-
 ciosissima munera isti præmicanti luci liberatim
 obtulerunt. *Obtulerunt illi munera aurum, ibus, & mirrhâ.*
Matth. cap. 2. Vltimus in fructifera vicinis vuarum rac-
 cemis feracitatem repræsentans, erant hypocritæ
 legis doctores, & scribæ arbores autumnales infru-
 ctuolæ. Vt asserit in sua canonica Iudas Apostolus;
 virtutem repræsentantes secundum Isidorum, &
 Augustinum qui opulentiam virtutum fructuosarum
 multitudinem fallaciter ostendentes, ad istius pu-
 rissimæ lucis radios confusione, & verecundia per-
 fusi, igaominiose satis euauerunt. *Quid me tentatis*
hypocrite. Matth. 23. Humiliores herbæ humiles erant,
 & abiecti, absconditi præ timore, atq; tacentes,
 qui ad lucis istius utilitatem ore timido vsq;
 tunc audaciter aperto Deum benedicebant; velut
 humilis illa, & timida muliercula, quæ Luc. cap. 11.
 inter Pharisæorum præualecentes phalanges Chri-
 stum benedicebat dicens: *Beatus venisti, qui te portauit,*
& vbera que suxisti. Verficolites, & hyblæ rotæ, san-
 ctæ etiam euangelicæ legis erit multitudo, quorû quilibet
 ad istam candidam lucem suo colore cõdecoratus
 apparuit. Ad illius enim claritatem purpuratorum
 martium rubens exercitus, virginum candidarû pu-
 rissima cohors, atq; pallentium cõfessorum innume-
 rabilis numerus pullulat. Loquacium auicularum
 chorus argutus, præter angelorû multitudinem can-
 tarium gloriâ in excelsis Deo, & in terris hominibus *Luc. 2.*
 pacem istõ mane, sunt prædicatores, qui lucem istam
 fulsente, animarum aures demulcent, atq; animas
 iolas, & corda suspendunt. Innocens agnus, & hæ-
 dus lactens, fuit lactentium paruulorum innocens
 copia, qui lucis istius coruscatione perfusi ad por-
 ticulum

Mat. 2. *flammam gloriæ crudeliter occidit salutarunt? Lumen-
 rium ribulorum decursum resonantem, cœditorum
 penitentium vitæa lacrimarum flumina illis in
 splendoribus spectabilibus niveis liquefacti, cælum
 ipsum laudantia repræsentant. Rusticum, & som-
 nolentum agricolam, hominem scilicet in nocte pec-
 carum confopitum, nihil ad vitam æternam fruc-
 tuosum operantem, iam expetigentem mane, ho-
 mo, qui luce ista diem clarissimum speriente in do-
Mat. 10 *mini vinea incepit laborare significat. Iustus ex ista
 foelicissima luce demonem sæuentem, feram horri-
 bilem atrociter domans veniorem insinuat. Idem
 in cælum abiens, vt viator (omnes enim viatores su-
 mus) lucem istam exoptauit, vt dirigeret pedes eius
Luc. 1. *in vltimam parais. Egrotus de nih; totum genus huma-
 num erit, in illa triplici dẽssima nocte saluente des-
 sperans, & atrocissimam mortem imminetentem aspi-
 cientes; quod in isto fortunatissimo mane conualuit,
 salutem gratiæ, per lucem adipiscens. *Habitantibus in
 regione vœbria mortis lux oriã est.* Apparuit lampas illa ful-
 gibilissima, quam vidit Zacha. cap. 4. Super candela-
 brum aureum, & in medio duarum oliuarum, quam
 dicit Lyranus de templo, quod tunc ædificabatur in-
 terpretetã; Hieron. tamen longa diuersarum opi-
 nionum elucidatione fatigatus (vt ipse fatetur) om-
 nes antiquos Hebreos & veteres ecclesiæ magistros
 Christum significare tradidisse demonstrat. Ita etiam
 Zuil. Anastha. & Niceus, q. 53. eorum, quas in sacra
 scripturam edidit. Et licet per illas duas oliuas, quas
 duos filios olei infertus angelus appellauit, & quas
 easdem esse cum illis, quas Ioan. Apoc. ii. vidit asse-
 runt Victorinus in Apoc. & Greg. hom. 12. in Ezech.
 quænis inquam per illas isti doctores, Arethas quodq;
 Thomas, & alij recte quidem historico sensu Eliam,
 & Enoch***

& Enoch intelligant: quia quandiu Christus futurus
 est in ecclesia, quæ per candelabrum intelligitur, il-
 lam illuminans, vsq; lampas, isti duo Prophete man-
 uerunt in uicis inuicem semper illi pro hominibus ex-
 hortantes. Nilominus eamdem Tichonius, & Beda alle-
 gorico sensu, ut ex Haimone constat in eundem lo-
 cum, per illas duas oliuas, duo testamenta declarat.
 Et quidam ex recentioribus omnes gentes sub illis
 contentas populum scilicet Hebræum, & Gentiliũ,
 & ceteras omnes nationes allatas ante Deum, in vir-
 tute illius appositisimo significare fateant. Quam
 quidem virtutem præpotentem, & egregiam omnes
 nationes ad se fortiter, & suauiter allicientem in eo-
 dem cap. Domianus ipse, non in exercitu, neq; in ro-
 bore consistisse asserit, sed in spiritu eius; Quis erit
 quæso spiritus iste? Mira quaedam; & inaudita Do-
 mini spiritus adingentis, ad alliciendos homines ad
 se, Dominus ipse, qui semper ab æterno lux erat, ut
 probauit, inextringibilis, & fulgida; factus est de no-
 uo super ecclesie candelabrum lampas ignifera, &
 præclara, quæ lucis suæ radios in uniuersum mitteret,
 ad se ipsum uniuersum mirabiliter traxit. Ista nun-
 quam offusa, nec ullis vnquam tenebrarum caliginibus
 offundenda luce præpotens Dominus in uniuersum
 se dominatus est. Quis enim in illa foelicissima no-
 cte Iudæos velut oliuam olei misericordie plenam
 compulsi venire, ut in clypeo nostro puero, nobis re-
 cecenter nato, alius tenerum hædũ & lactentem, alius
 molle butirum, & suauē, alius ouis in illis mulctariũ
 faciens, & albescens liberaliter offerrent, & procli-
 bes adorarent? Nil lux illa mirabilis, & pura, quæ
 noctem conuertit in diem, & mentis oculos tot te-
 nebrarum squaloribus excecatos mirandum in mo-
 dum illuminauit. Quis oiam Reges idolatrias, velut
 F
 aliam

aliam diuinitate similitur misericordie redundan-
 tem uolite cogite, ut eundem diuinitatum puerum
 adorarent, & illi diuinitas, quæ in illis est
 nisi lux eadem illa, in illa nouo mirabiliter deo resur-
 gens, & interius animas illuminans? Quæ omnes pe-
 netrabilis luce, ab ista splendescenti lampade di-
 manabant. Isaia: caput sexagesimum omnes attente
 perlegisse maximopere gaudere, ubi inuenietis ve-
 ritates ad ipsum omnes de Sabba, dromedarios Ma-
 dian, & Ephraim, omnes pecudes Cedar, arbores Naba-
 ioth, ac denique gentes omnes, omnium possibilium
 præciosissimorum munerum copiam afferentes, &
 ipsum adorantes. Proh Deum præpotentem tene-
 rimus puer, quot armatarum phalagium cohortibus,
 quibus ferarum, ac superbiorum militum numeris
 inuisis, qua crepitantium armorum ferocitate crue-
 ta, tot, ac tantarum gentium copiosam multitudine
 de bellabis? Audite quæ loquitur eandem Isaiam, in
 hoc eodem cap. *respondentem: ambulabunt gentes
 in lumine tuo, & Regi in splendore tuo.* O lucis in-
 dita potentia! Sola sua luce, charissimæ fratres, lam-
 pas ista nitentissima Christus in uadam uniuersum
 deuicit, ac superauit: tenebras omnes peccati, &
 ignorantie depellens, & umbras legis sanis mole-
 stissimas fugans. Dicit August. in ep. 49. q. 6. Lunam
 adolentem de Ninuitarum salute ripuisse carnalis
 Israel, cum tristis erat de salute gentium. Vbi Do-
 ctiores addunt umbraculum hæderæ super caput lo-
 næ, umbras esse, promissiones, & ceremonias vete-
 ris testamenti, vel bona ipsa temporibus illis homi-
 nibus collata, quæ omnia umbra fuerunt futurorum,
 quibus homines, velut umbris sese ab illius temporis
 aduersitatibus protegebant. Addunt præterea satis
 ingeniose uerbum illum marcurium, ut est apud sep-
 tuaginta,

imagina, in Hebræo, & in nostrâ translatione, quem
 Dominus parauit ascensu diluuii Christum esse, qui
 in illo ps. 29. qui inscribitur, pro susceptione matuti-
 na, dicit: *Ego sum Vermis, & non homo.* Vermis fortasse
 propter Virginis intactæ, ac purissimæ partum, nam
 animal istud fere semper de carne, vel de quacumq;
 re terrena sine concubitu nascitur. Dicunt ergo ver-
 mem illum, qui hæderam corrodit, & exiccavit esse
 Christum, cuius ortu matutino omnes illæ figurarū
 vmbra euacuatae maruerunt. Ego autem tantorum
 doctorū salua doctrinæ ad meum propositū vterius
 addo, nō solum Christum, velut vermem vmbra culū
 hæderæ corrodisse, sed vt solem etiam ardentissimū,
 & igneum omnium figurarum hæderam exicasse, &
 vmbra depulisse, cuius nitentissima luce omnes illæ
 fugatæ euauerunt. Cessauerunt præterea cū vmbra
 illis mille execrabiliū flagitiorū genera, quæ in illa
 terrentima nocte perpetrabatur. *Posuisti tenebras, & fa-
 cta est nox, canit Dauid ps. 103. in ipsa pertransibūt omnes bestie
 silua: catuli leonum rugientes, vt rapiant, & querat adeo ascensu
 sibi, ortus est sol. & congregati sunt, & in cubilibus suis colloca-
 buntur.* Ac si diceret, vt incognitus intelligit in sensu
 spirituali. Per peccatū illud semper deplorandū pri-
 morū patris posuit Dominus super gentes ignorantē
 tenebras profundas, & peccati noctem miserandā, in
 cuius oblectitate læthæ ambudl principes, & tiranni,
 quasi leones crudelissimi in homines læuēbāt more
 ferarum sanguinem humanum atrociter fundentes,
 & quilibet illorum, in alterū sceleratissima rabie fe-
 rociter superbiens. At ista luce exoptatissimum diē
 aperiente, peccati, & ignorantia tenebras fugante
 immanium illa, atq; frementium ferarum multitu-
 do dispersa fuit, & effugata, quælibet illarum cru-
 citatem brutam mansuefacies, & in reconditis ca-

uernis, & abstrusis delinsecans. Quod quidem in loco
ne manifestissime patet. Illum enim affirmat Piccius
lib. 1. aspicientem lucem formidare. Sic igitur infeli-
tissimus demon, qui Petro restante ep. 1. cap. cap. 5.
quasi leo rugiens in illa obscurissima nocte mundum
circuibat, quæ res, quos deuoraret, post istam lucem
exortam, ad ipsam Matth. cap. 8 clamabat edomatus
dicens: *Va quid venisti ante tempus torquere nos.* Ortus est
Sol, & in cubilibus suis collocabatur. Vbi opere pre-
cium erit considerare, lucis istius mirabilem virtu-
tem, & efficaciam, si quidem non solum tot hilarita-
tis (vt diximus) & lætitiæ commoda nobis positue
contulit, sed nos etiam ab infinitis calamitatibus, &
periculis imminentibus in illa nocte mirabiliter libe-
rauit. Attenta rogo cogitatione considera, quisquis
es, si tibi in medio itineris, nunquam à te peragrati
nigerrima nox, eueniret præpetibus stridentium ven-
torum flatibus, horrifona, turbipum nimborum
properata rapiditate procellosa, tonitruorum horri-
billum rancilona terribilitate, reboans, subitòrũ ful-
gurum tremula claritate coruscãs, & fulminum iacu-
labiliũ inuitabili crudelitãtẽ minax? Quo te ver-
teres, miserabilis homo? Nam si cõtenderes ulterius
progredi in lutorum impetransibiliũ, paludes pu-
tres, & obscenas facillitẽ demergereris, si facilem,
& meliorem viam eligere perspicacitẽ antenderes,
nihil nisi tenebrarum, crassissimã, & fere palpabi-
lem densitatem intuereris, nisi iam forte videres ali-
cuius igniferi fulguris fulgorem inopinũ, quo tu
potius pavidus, & timoratus, & oculorum acies he-
berata, quam illa illuminata, ipse q; lætus, atq; iucun-
dus redde remini. Si vocẽ alicuius spectares, ad cuius
domum, vel tuguriolum confugere posses solum au-
dires, vel alicuius improbi lupi rabidum, viulatum,

vel

vel congregatarum aquarum fese, ex aliquorū mon-
 rium cacuminibus inaccessis, per filicum prærupto-
 rum, & prominētium scopulorum asperos anfractus
 incauitatem aliquam profundam præcipitantū con-
 citum de cursum, inter quorum omnium anxiam, &
 ancipitem solitudinem frigore, terrore, atq; suspē-
 sione dubius, si pedem moueres hinc tibi cubus hor-
 rens, palium mordaciter arriperet, illinc suberis na-
 mus pendens galerum deijceret, quo tādē misera-
 biliter errans, nihil tibi, nisi proxinus desperare, spe-
 rare posse videris: si tunc per aliquam angustam
 semitam heremitam ē gurgustio, vel quemlibet aliū
 egredientem, & ad te cum lucerna properantem as-
 piceres, qui te duceret in ædiculam, ibiq; solaretur
 auice, & calefaceret, quousq; transacta nocte redi-
 iter tibi familiariter ostenderet? Quibus quæ so di-
 uitum bonorum, licet amplissimis, & incessantibus
 muneribus homini tali debitam gratitudinē persol-
 ueres? Nullis equidem. In eademigitur, vel potius
 in infinitum maiori necessitate, ac perniciosiori pe-
 riculo positus erat homo miserabilis in illa mæstissi-
 ma nocte, ante Christi Domini aduentū, ante huius
 lætissimæ lucis sacrum, & miraculosum ortum. Audi
 nostrum Isaiam, cap. 59. *Expectamus lucem, & ecce tene-
 bræ, palpabimus sicut cæci parietem, & quasi absq; oculis atro-
 Etiamus, & impigimus meritis.* Audi similiter Sapiētem
 cap. 17. de Aegyptijs, & sub illorum figura de illis, qui
 in ista procellosa nocte iscebant, fulgurum, & toni-
 truorum periculis infecta aperre sa is affirmantem,
Apparabae autem illis subitaneus ignis timore plenus. Lux ali-
 qualis interioris motionis, aliquod conscientia ful-
 gur apparens subito, terrens aliquantulum, & citis-
 sime transiens. Ibi erat tui piū, & infandorum cri-
 minum tuorum procellosus, apertituum inordinatosi

sensuum proclinate præcipit tendentium cursis
 inundans; Ibi est ambitionis, superbia, & inanis glo-
 riæ sibilantium ventorum stridens flatus, & horri-
 mus; Ibi similiter immanium victorum, more ferarum
 horribilium minaciter sequentium turba timenda, vt
 in eodem cap. testatur sapiens. *Sicut spiritus sibilans, aut
 inter spissus arborum riuus, aut in fontibus aut
 in aquis decurrens, aut in fontibus validus, prae-
 cipit arborum petrarum, aut in
 gurgitibus valida, befiturum, vox, aut resonans de
 altissimis monti-
 bus. Echo deficiente, faciebat illos pro timore.* Huc viq; Sapiens.
 agitur in medio timidae huius, & procellosa noctis,
 descendit ab arce patris, non ab ædícula parua, &
 paupercula, per angustissimam, & angustissimam, à
 nomine perambulata integerrimæ virginis semitã
 benignissimus homo; Christus Dominus fulgidissi-
 mam diuinitatis lucem, in lucerna humanitatis in octa-
 dam portans in manibus illuminare his, qui in tene-
 bris, & in vimbra mortis sedent, ad dirigendos pedes
 nostros in viam pacis, hominem viatorem (vt dixi-
 mus) denique à cælis, perditum, & errantem in re-
 ctam illorum viam familiarissime reducere; *Habitat
 in regione vimbrae mortis, lux orta est.* Ecce famolam if-
 dam columnam filiorum brachii, illos in nocte clare il-
 luminantem, & eosdẽ in die mirabiliter obumbrantem.
 In nocte peccatorum, ignorantie, & figuratum
 cæcis, pastores, Reges, & omnes homines illumi-
 nantem, & in isto clarissimo die per nuuem humani-
 tatis oculos hominum, ne præniã luce diuinitatis
 excæcarentur obumbrantem. Ecce lucem aliquan-
 tulum obscuratam, obscuritatem lucidissimã, Deum
 hominem, & hominem Deum, lucem ab æterno, &
 æternum hodie, Verbum Dei apud Deum, & æter-
 nitate, & infantem vniuersi dii. Ecce Virginem par-
 turientem, filium parturientem patrem suum, & pa-
 trem

Job. 36.
 in mani-
 bus absco-
 dit lucẽ.

terram, ex orientem a filia, nascentem a orientem eroga-
 tora; Semel genitum, iterum genitum; Sarcinam
 hominum, & angelorum elusiventem; hanciam
 celorum deplorantem in terris; Univerfam mundi
 machinam, & celorum amplitudinem adimplerem,
 contentum, & abreviatum in praefatio; Sublimem
 celorum pulchritudinem sideribus, & totam un-
 versi faciem mira venustate liberaliter vestientem,
 pannis sordidis, & humilibus vestitum; Adoratum ab
 angelis, à brutis animalibus circumseptum. Mira-
 bilem matrem, mirabilem filium, mirabilem partum,
 mirabilem locum, & admirabile oblectum. Alia ad-
 miranda Dei mirabilia ne miramini, hoc vnicum ad-
 mirantes stupefacti. Nam tota omnipotentia San-
 ctissimæ Triados, & incarnatione Verbi propositis
 ob oculos; Hæc in maiorem multoties admiratio-
 nem rapit, quam illa, non quia Deo possit aliquid
 addi, nec quia possit aliqua magnitudo maior ipsius
 magnitudine reperiri. Sed quia hæc eadem magni-
 tudo in se, & in sua immensitate considerata non
 tantum obstupefacit, quam abreviata in carne. Illud
 enim est Deo naturale, hoc autem ab illius natura
 peregrinum, & alienum. *Peregrinum est opus eius ab eo
 cecinit Isai cap. 28.* Mirabiliorum operum Dei, quæ
 poterat mirari? Immensum mille populo per ipsam
 ambulante divisum, *Exod. 14.* Mirare potius Oc-
 ceanum infinitum modico corpusculo, vasculo con-
 clusum. Quid dico, modico corpusculo? Minori
 quam ab initio mundi vitum fuerat, neque usque ad
 consummationem illius videbitur aliud. Hominem
 enim cæterorum corporibus infunditur anima die
 quadragesimo, vel octuagesimo a conceptione, cor-
 pus vero diuinum, & sacerrimum Christi Domini, in
 eodem instanti conceptionis, quando vix apertemulsi-
 sima

sine magnitudinem adaequabat organorum, dispo-
 situm, & animarum remanet. Quid poteris praeterea
 mirari? Rubrum illum ardentem in combusto, Exo. 3.
 Mirare potius Virginem Regiam, Deum, & hominē,
 sine aliqua sui corruptione mirabiliter parviterem.
 Matris integritatem nō minuit, sed labavit: Integri-
 tatis Virginis, non diminuta; sed sacrae, vt canit
 Ecclesia, rationem appositissimam reddidit meum pro-
 positum thema, & prosequitur intentū. Lux enim
 ista caelestis, Oriens hodie diuinus iste iustitiae Sol,
 omnes solis materialis effectus similiter, & mirabi-
 lius efficit. Audite. Ille dum adest alicubi calorē ge-
 nerat; iste illos, quibus adest nimio calore charita-
 tis incendit. Ille dum abest homines a cerba rigidorū
 frigorū, asperitate compescit. Istius absentia animę
 contracta: lethaliū peccatorum in frigiditate corpe-
 sciunt. Ille niuem puram, & candidam liquefacit; iste
 peccatorum corda niuea, & poenitentia super niuem
 de albatra in humentes lachrimarū fluuios liquefcere
 facit. Ille obscurnum, & turpelutum semper indurat,
 iste peccatores obscurnos in lacu miseriae, & in loto
 facis miserabiliter inhaerētes, & obstinatos indurat,
 non indurando possiuis; vt afferunt Theologi cum
 D. Tho. 1. 2. q. 79. a. 3. Sed patienter tolerando secun-
 dum Originem lib. 3. Periarcho cap. 1. vel non impar-
 tiendo gratiā, & ea, quibus impeditur induratio se-
 cundum Aug. lib. 1. ad Simplicianū; vel permittendo
 propter antecedētia peccata homines vexari & su-
 perari a demone secundū Chriost. & alios. Praeterea
 Sol materialis terram calefaciens fert in altum vapo-
 res, iste corda terrena fouens, illorū desideria in cae-
 lum subleuat. Ille in visceribus terrae diuitos gēmas,
 & sumum nobile gignit; iste in visceribus animae aurū
 charitatis, & alias vniuersas admirabiles creat. Ille ef-

Psal. 39.

picientes excaecat. Ille aspicientes temere, lucem il-
 lius essentiae, & illam intueri proacaciter conatores ex-
 caecat adeo, vt in haeresum baratra profundissima ce-
 cipientes sapissime detrudantur. Ille tandem, vt ad
 intentum virginitatis nō diminuta deueniamus om-
 nia creata lumina, in caelis lunam, & alia sidera, & in
 terris faces ardentes, & alia radiorum suorum splen-
 doribus obscurat. Sed Smaragdi pretiosi lapidis ali-
 qualem lucem, illi à natura inditam, non solum non
 obscurat, non minuit, sed potius perficit, & clariorē,
 ac illustriorem reddit, ita vt veluti Sol ipse micans,
 & radians smaragdus illum aspicientium oculos ob-
 zundat. Ita similiter iste sol arsuans, & ignicomans,
 sic coram ipso pati deliquit omnia lumina cogit;
 Vt de Ioanne Baptista, quem Ioan. alter Euangelista,
 cap. 5, dixit esse lucernam ardentē, & lucētē, Ioan.
 idem cap. 1, dicat in praesentia lucis istius; *Non erat ille
 lux. At virgo nostra singulariter lucēs, est smaragdus.*
 Audi Ioan. Apoc. cap. 4, dicentem, in caelo vidisse se-
 dem occupatam, à quodam, quem dominum esse nul-
 lus inficiatur. Quam ardentem splendescere velut
 smaragdum affirmat; *tris in circuitu eius similis visioni sma-
 ragdine.* Nunc igitur audi virginem ipsam Ecclesiast.
 cap. 24, clamitantem, & appellatē se, ipsius domini
 sedem, tronum, & tabernaculum. *Qui creauit me, requie-
 mit in tabernaculo meo.* Ergo si Beata Virgo est ista sma-
 ragdina sedes, & illius micantes radij, sunt virtutes,
 quib⁹ lucidissime claruit, inter quas fulgidius equi-
 dē emicuerunt virginitas, & integritatis observatio,
 valde rationi cōsentaneum est, quod Stammiger iste
 Sol exoriens isto mane, & istos illius, velut smaragdi
 radios illuminans, non solum illos non obscurat, non
 minuat sicut cætera lumina, sed perficiat, clariores,
 & illustriores reddat, sicut reddidit, & perfecit, ma-

4. Reg. 4

tris integritatem non minuit, sed laetavit. Quod pre-
 cetera operum Dei mirabilia mirari poterat. E-
 gum Prophetam magnam parantem pueri monstrum,
 comensuratum, ut illum suscitaret, quem hactenus
 per baculum, neq; per feruum suscitaverat. Mirare
 potius maximum istum Prophetarum omnia se sum,
 q; antea neq; per famulum suum Moysen, neq; per
 baculum illius, legem scilicet antiquam genus huma-
 num monstrum suscitaverat, nunc maiestatem suam
 infinitam, virtutesq; divinis, exiguos pueri viribus ob-
 mensurantem, & hominem mortuum vivificantem.
 Quid praeter ea Isai. c. 38. Solem Baethia salutem in-
 dicantem decem lineis retrocessisse. Mirare potius
 Solem istum salutem nostram offerentem, ut asserit
 Malach. cap. 4. *Orbitur vobis timentibus nomen meum Sol in-
 flura, & Luna in penitentiis.* Alijs decem hactenus quidem
 scilicet choris angelorum, & humanitate retrogradum,
 Deum ab angelis minoratum, eximiorumque hominum
 factum, & lucem illius obsecuratum, se d' adhuc vide-
 quaq; radios splendidissimos diffundentem. Quod
 a modum enim idem iste Sol in occasu perinatium
 Indæorum perfida malis interlatronum scelerato-
 rum nubes infestas, & umbriferas obsecuratus respic-
 dit. Ita ut ab elementis, a lapidibus, ab astris, & a
 Centurione confessus fuerit. Ita similiter nunc idem
 iste Sol in oriente, licet humanitatis humillimæ nunc
 celsissima, & terrestri velatus, & occultus taliter
 se nullo, ut oculis antea, tanta (ut diximus) lippitu-
 dine laborantibus, nunc apertis, & ab illo clare illu-
 minatis a pastoribus, & a Regibus videatur, & adore-
 tur. *Habitantibus in regione umbra mortis lux orta est.* Lux
 orta est illuminans omnem mundum rationalem, ele-
 mentalem, intellectualem, & Archetypum. Mirabitur
 aliquis fortasse, quoniam mundum etiam archetypum,

qui

qui Deus est, lucem istam illuminasse dixerim, quod
 iterum libentius affirmo. Quae nam modum eam Sol
 per se habet ad os, & radios ab omnibus cognoscitur,
 ita similiter patet aeternus, per splendorem, qui puer
 iste est se mundo manifestat, & ab hominibus cognos-
 citur. Illuminatur etiam mundus intellectuualis, an-
 geli scilicet, qui degunt in illa ciuitate noua Hierusa-
 lem a Ipan. Apoc. i. c. 21. delineata, *que non egeo sole
 neque luna, quoniam in lucerna ignis astragrus, iste in nobis bodi o se
 huc uenit ex oriens Mundum irrem elementarem, est
 illo me dia nocte illuminatum in arte nitito, Luc. cap. 2.
 Pastores enim in regione eadem custodientes vigilas noctis, &
 claritas Dei circumfulsit illos.* Mundum uero rationale
 dictum Microcosmos, qui homo est mille modis mi-
 rabilibus illuminatum, & uias illu. ducentes in cae-
 los fulgide clarescitas latissimel probant. Propere-
 rimus igitur ad illos, si quidem claru iter inueniemus,
 si quidem etiam nox praesit, sicut Paul. clamat Rom. 13.
*Dies autem appropinquans, abijciamus opera e. habuimus, & in-
 duamur arma lucis, sicut in die honeste ambulemus.* Clarifor-
 mus enim dies iste nos uestibus tenebrarum indutos
 ambulare minime permittit. Si nobilis aliquis, & pru-
 uens uir incote ciuitatis huius egredere tur in mba-
 die, & per medium aliquis publici criminatis fori in-
 ter omnes alios deambularet indutus uestibus no-
 cturnis, quibus ciuitatem nocte perustrat pudibun-
 das uirgines seducens, atq; nuptas publicas in hono-
 rans, tunica uirili, & udone fericis ceruleis, aut uiri-
 dibus, ligaturarum bombycinarum nexibus perpo-
 litis caligas purpureas, & calceos albos eleganter ex-
 ornantibus, galero picturato diuersarum auium plu-
 mis uersicoloribus tremule fulgentibus peruenu to,
 ense, atq; sicula argentatis, clypeo ferrato, & umbo-
 ne munito, & illustri pa io auri spectiosi delineamini-
 bus

